

PROTONIC de la Hypericum reglează funcția digestivă

PAGINA 5

Consumă produse bio pentru sănătate și protecția mediului

PAGINA 8

Beauty Days transformă Satu Mare pentru 4 zile în capitala frumuseții

PAGINA 7

Anul XV Nr. 758

Duminică 5 noiembrie 2017

Informația de **Duminică**

Se distribuie împreună cu Informația Zilei

În secolul VI, pe teritoriul județului au venit slavi din nord-est

Aceștia au fost contemporani cu o populație romanizată, cu avari, gepizi și langobarzi

Grupuri importante de populație slavă s-au stabilit în interiorul unui khaganat avar PAGINA 3

Codexul Rohonczi, o carte misterioasă care vorbește de istoria dacilor

O carte veche de aproape 1.000 de ani, păstrată la Budapesta, răstoarnă teoriile istoricilor. Manuscrisul cuprinde primele documente scrise în această perioadă istorică. A fost scrisă cu caractere dacice, de la dreapta la stânga, și se citește de jos în sus. Vorbește despre vlahi și regatul lor. Mulți au încercat să descifreze Codexul Rohonczi, dar n-au putut. Arheologul Viorica Enachiuc a tradus, în premieră, filele misteriosului manuscris.

Codexul Rohonczi (grafii alternative: Codicele și Rohonczi sau Rohonc, în toate combinațiile) este un document controversat al cărui sistem de scriere este inedit și încă nedescifrat în mod convingător. Este numit după orașelul Rohonc unde a fost păstrat mult timp (Rohonc e grafia maghiară veche, germană Rechnitz, pe croată Rohunac), aflat azi în provincia Burgenland din Austria.

PAGINA 11

100 de ani de la revoluția bolșevică, momentul zero al erei comuniste

În octombrie 1917, Lenin și Troțki au considerat că a venit timpul unei noi ordini PAGINA 4

“Revizorul” modernizat, opțiunea Teatrului de Nord în epoca DNA

PAGINA 9

Diaspora românească din Spania, subiect de studiu pentru șapte universități

7 universități internaționale, printre care și cea din București, au demarat primul studiu legat de situația diasporei românești din Spania, astfel, urmărindu-se conexiunile românilor plecați cu cei rămași acasă, dar și cu alți români, care trăiesc în alte state ale lumii.

Proiectul va analiza diaspora românească din Spania concentrată în două locuri unde românii reprezintă mai mult de 10% din totalul populației, Castelló de la Plana (Valencia) și Roquetas de Mar (Almería).

S-a constatat că românii din cele două localități provin, preponderent, din județele

Dâmbovița, respectiv Bistrița-Năsăud. Prin urmare, studiul va porni de la rutele de migrație dintre Castelló de la Plana (Valencia) – Dâmbovița și Roquetas de Mar (Almería) - Bistrița-Năsăud.

Proiectul ORBITS este demarat de un grup de cercetători din șapte universități din Spania, România, Germania, Elveția și SUA și va dura până în 2020.

În 2015, aproape trei milioane de români trăiau în state ale UE, altele decât România. Din cei aproape două milioane de imigranți în Spania proveniți din state ale UE, cei mai mulți, circa 660.000, sunt români.

Barack Obama și-a relansat sloganul de “speranță și schimbare”

Fostul președinte american Barack Obama și-a relansat sloganul de “speranță și schimbare” cu care a câștigat alegerile, cu prilejul primului summit organizat de fundația sa, consacrat promovării tinerilor lideri civici.

Cinci sute de tineri din 60 de țări și 27 de state americane - politicieni, militanți, dar și artiști sau chefi - au fost invitați la summitul desfășurat miercuri la Chicago. Între invitați s-a numărat și prințul Harry al Marii Britanii. Obama a remarcat că sloganul său în care îi îndemna pe oameni să îndrăzească să speră a fost de multe ori interpretat greșit. “A spera nu înseamnă că mâine totul va fi mai bine. Schimbarea este po-

sibilă dacă punem umărul să urnim lucrurile. Dar nu se întâmplă peste noapte”, a spus el. Obama nu l-a menționat pe succesorul său Donald Trump, care încearcă acum să desființeze unele din politicile promovate de Obama, între care sistemul de asigurări medicale și protejarea tinerilor imigranți amenințați de expulzare.

La rândul ei, fosta Primă Doamnă Michelle Obama i-a avertizat pe participanți să fie precauți față de puterea social-media. “Nu dai pe Twitter tot ce-ți trece prin cap”, a spus ea, atrăgând râsete în rândul audienței. “Nu mă refer la nimeni în mod special”, a ținut să adauge ea, fără a-l menționa pe Trump.

Ca și în Imperiul Austro-Ungar, lupta revoluționară a românilor din Rusia țaristă, urmarea emanciparea națională, reforme economice, reforma agrară, reintroducerea limbii române în școli, în biserici și în instituțiile publice.

95 de ani de la descoperirea cripei lui Tutankhamon

Thutankhaton a fost un faraon din dinastia a 18-a, conducătorul Egiptului între anii 1333 î.Hr. - 1324 î.Hr., urcând pe tron la 9 ani. El este fiul faraonului Amenhotep IV (Akhenaton) și al reginei Kiya, făcând parte din Noul Regat, dinastia a 18-a, numită și Epoca de aur a faraonilor.

Numele oficial era Nebkheperure, numele Tutankhamon fiind unul foarte personal și mai puțin important. Celebritatea postumă a lui Tutankhamon se datorează mormântului său din Valea Regilor de lângă Teba, descoperit în noiembrie 1922 de britanicul Howard Carter, singurul mormânt al unui faraon care timp de 3.200 de ani a scăpat neprofanat și neșefuit.

Tutankhamon a murit la vârsta de 19 ani. Se presupune că ar fi fost ucis printr-o lovitură la cap, dar există mai multe teorii. Suspectul principal ar fi fost Ay, succesorul său, al cărui motiv consta în preluarea tronului. O radiografie indică un cheag de sânge în craniul său.

Descoperirea mormântului lui Tutankhamon a fost un eveniment major, care a fost surprins în detaliu de fotografii din epoca respectivă. În anul 1925, mumiile lui Tutankhamon a fost deschisă și analizată de către echipa lui Howard Carter. În 1969 și 1986, ea a fost supusă razelor X; în anul 2005, mumiile a fost testată cu scannerul. Radiografiile indică mai multe fracturi, dar se presupune că acestea au fost produse de către echipa lui Carter. Radiografiile arată că Tutankhamon era sănătos și nu avea nici o urmă de infecție, ceea ce indică faptul că el nu a murit din cauze naturale.

O tomografie a mumiilor indică faptul că Tutankhamon avea coloana strâmbă, ceea ce ar putea însemna că faraonul nu-și putea mișca capul. Acest fapt ar putea reprezenta cauza care a dus la moartea fiilor săi. O variantă este aceea că faraonul ar fi fost ucis de către soția sa deoarece nu putea să aibă copii sănătoși din cauza stării sale de sănătate. Însă, bazat pe imaginile transmise de-a lungul vremii, aceasta își iubea soțul foarte mult, fapt care face imposibilă crima. Deviația coloanei ar fi putut fi provocată la îmbălsămare.

Pe lângă asta, s-a descoperit că piciorul stâng era fracturat, iar rotula lipsea, ceea ce poate indica o căzătură. Rana de la picior s-a cangrenat, provocându-i moartea. Căzătura i-ar fi afectat și cutia toracică. Celui de-al doilea deget de la piciorul drept al faraonului îi lipsea osul mijlociu, fiind astfel mai scurt, iar laba piciorului stâng era îndoită înspre interior, faraonul călcând pe gleznă, nu pe talpă.

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - D. Păcuraru

Director editor: Ilie Sălceanu

Redactor șef supliment - Adriana Zaharia
(Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15

Satu Mare, cod 440012

Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

Lupta basarabenilor pentru Unirea cu România

În septembrie 1876, între ministrul de externe Gorceakov și primul ministru român I.C. Brătianu au avut loc mai multe dialoguri. Pentru a obține recunoașterea independenței țării, premiul român era pus în fața necesității de a trata cu Rusia de pe poziția unui stat pe deplin stăpân pe soarta sa, din punctul de vedere român aceasta reprezenta, evident, maximum ce se putea obține.

Convenția din 16 aprilie 1877 nu prevedea nici o cooperare a armatei române dincolo de Dunăre, Rusia respingea chiar și sugestia unei asemenea cooperări, considerând că forțele sale erau pe deplin suficiente pentru a reperta o victorie completă asupra Imperiului Otoman. (Gheorghe Brătianu, *Basarabia droits nationales et historiques*, București, 1939, p. 114-115)

Așa s-a arătat că în fața Plevnei s-a produs o nouă surpriză și rezistență a lui Osman Pașa, ce a modificat toate planurile Statului Major Imperial Rus. La 31 iulie 1877 o depeșă a Marelui Duce Nicolae stăruia ca prințul Carol al României să treacă Dunărea și să întreprindă cât mai repede o demonstrație sau diversivne, cu scopul de a degaja corpurile de armate ruse angajate în luptă cu otomanii. După căderea Plevnei, victoria româno-rusă și după Tratatul de la San Stefano, problema încorporării sudului Basarabiei la Rusia a intrat în preocupările principale ale diplomației ruse.

La 26 ianuarie 1878, generalul Ghica raporta de la Petersburg că: "Împăratul și ministrul de externe mi-au făcut cunoscută în mod formal intenția lor de a relua o parte a Basarabiei până la Chilia. În compensație, România va primi Delta Dunării și Dobrogea." (Corespondența generalului Iancu Ghica, publicată de R. Rosetti, București, 1930, Așezământul I.C. Brătianu, p. XII)

Prima reacție a lui Mihail Kogălniceanu a fost un protest energic: "Deci, telegrafia e în acea zi, ne-am vărsat sângele, ne-am secătuit țara nu pentru a câștiga, nu a păstra cel puțin, ci pentru a pierde. Deci, era mai bine să-i lăsam pe turci, să iasă victorioși, ca în caz de victorie, cu siguranță ei nu ne-ar fi luat mult din Basarabia. Basarabia va putea să ne fie luată, adaugă el, dar în orice caz această se va face pe seama prestigiului Rusiei în rândul popoarelor din Răsărit. Grecii și sârbii vor învăța de la noi prețul pe care îl plătim pentru că am fost aliații lor și ne-am vărsat sângele pentru Sfânta Rusie. Nu ministrul vă vorbește acum, căci el trebuia să aștepte sosirea generalului Ignatiev. Pentru moment, vă vorbește românul descendent al boierilor moldoveni, care au protestat chiar sub jugul turcesc, împotriva luării Bucovinei, împotriva luării Basarabiei. Să dea Domnul să mă înșel, dar luarea acestei fășii de pământ care se cheamă Basarabia românească va provoca multe furtuni viitoare." (Ibidem, p. 129, nr. XCIII).

Guvernul țarist a dat articolului 2 al Convenției din 16 aprilie o interpretare în slujba propriilor sale interese: "Convenția fiind încheiată în vederea războiului cu Turcia, război al cărui teatru putea deveni România, Rusia s-a angajat prin articolul Convenției, să apere și să garanteze drepturile României și integritatea teritoriului său numai împotriva Turciei. Această stipulație nu se referă la Rusia, căci Convenția nu este un act prin care ea se angaja față de România sau

Statuia lui Ștefan cel Mare din Chișinău

prin care Rusia și-a asumat față de ea obligațiile conținute în articolul precedent." (Ibidem, p. 161, nr. CXXXVII)

În aprilie 1878, Rusia amenință România cu ocupația

În memoriul guvernului român, remis Petersburgului la 19 martie, răspunsul Rusiei a venit câteva zile mai târziu, sub forma unui articol din *"Journal de Saint Petersburg"*, consacrat în întregime memoriului român, pe care îl taxa drept aberație "a unei națiuni imature", a cărei parțialitate îi tulburase mintea și îi întunecase rațiunea. Urmau argumentele invocate de Rusia, a căror reproducere în punctele lor esențiale nu este inutilă: "Că Basarabia nu fusese cedată României, ci Moldovei, ca fiind vecinul cel mai insignifiant. Că Tratatul de la Paris, care este unicul său titlu de posesiune, a fost violat de către Moldova, care s-a unit cu Valahia și a creat Principatele Unite, care au făcut apel la un prinț străin de către România, care a dus război împotriva Turciei și și-a proclamat independența și că în consecință, titlul legal de posesiune nemaiexistând, încetează însuși dreptul de posesiune. Că scopul pentru care puterile ceruseră cedarea acestui teritoriu nu mai există, din moment ce libertatea de navigație pe Dunăre este astăzi pe deplin recunoscută și garantată de Comisia Internațională. Că participarea României la război nu a fost un sacrificiu, nici un act de devotament, ci un calcul just, dat fiind că a beneficiat de pe urma lui, fără a mai socoti ploaia de aur pe care războiul a făcut-o să cadă peste țară. Că românii n-au decât să-și reproșeze lor înșiși dacă au crezut că pot substitui frației de arme procedee rău voitoare și ostile."

Nervozitatea conducătorilor politicii externe a Imperiului Țarist a devenit ex-

cesivă, iar ministrul de externe Gorceakov infuriindu-se peste măsură a amenințat la începutul lunii aprilie că va da ordin de ocupare a României și va dezarma armata română. "Din ordinul Prințului Carol, telegrafia Kogălniceanu lui Ghica la 4 aprilie, binevoit a-i spune prințul lui Gorceakov, la prima întâlnire, că o armată care a luptat la Plevna sub ochii Împăratului Alexandru al II-lea, va putea foarte bine să fie zdrobită și lichidată, dar că ea nu se va lăsa dezarmată niciodată." (Ibidem, p. 174, nr. CLIII) În această situație, Carol a fost nevoit să dea ordin armatei române pentru a se retrage în Oltenia.

Când I.C. Brătianu și Mihail Kogălniceanu au fost admiși, la 1 iulie, să facă cunoscut Înaltei Adunări Memoriul lor adresat Rusiei, conceput în termeni pe cât de fermi, pe atât de măsurători, ei pleddau, evident, o cauză dinainte pierdută. Dar atitudinea lor a rămas de nezdruccinat, în același spirit cu telegrama mișcătoare, semnată de Rosetti, pe care o primiseră de la București pe 23 iunie și care le reamintea o ultimă oară, punctul de vedere pe care trebuia să-l susțină: "După îndelungi reflecții, am ajuns la convingerea fermă și de neclintit că trebuie să ne abținem de la orice participare la un act care va fi. Cei mari pot face tranzații, națiunile mici nu trebuie să-și vândă teritoriul, și nici pe frați." (Ibidem, p. 174 nr. CLIII)

După Congresul de la Berlin, întreaga provincie dintre Prut și Nistru era din nou sub dominația Rusiei țariste. De altfel politica autorităților ruse din Basarabia nu era lipsită de o anumită abilitate ea încerca să atragă elemente ale burgheziei și ale boierimii provinciale și pe intelectuali, asigurându-le posturi în administrația imperiului, cu condiția să se adapteze cu totul mentalității și culturii ruse.

Mulți basarabeni de origine română

au primit astfel funcții în armată și în diplomatie: unul dintre ei, un distins jurist, Leon Kasso, a cărui familie în generația trecută era încă suspectă de "naționalism moldovenesc", a devenit profesor la Universitatea din Moscova și Ministru al Învățământului sub Nicolae al II-lea dar aceștia primiseră și educație pur rusească și se considerau pe deplin câștigați pentru cauza imperiului.

Pe de altă parte, bunăstarea materială a populației rurale constituia o grijă permanentă a autorităților, ca și starea de regres cultural pe care acestea aveau interesul să o mențină. (I.C. Brătianu, *Acte și cuvântări*, IV, p. 63-64)

Revoluția burghezo-democratică din Rusia, în 1905, în condițiile înfrângerii armatelor țariste în Manciuria, a prilejuit o puternică afirmare a principiului naționalităților.

Manifestări pentru emancipare națională

O seamă de intelectuali români, luptători pentru drepturile naționale ca de pildă: Constantin Stere, Emanoil Gavriliță, Alexandru Botezat, Ion Pelivan, Ion Inculeț, Alexandru Nour, Neculai Alexandri, Nicolai Bivol, Vasile Oatu, Vasile Stroiescu, Pantelimon Halippa, organizează editarea ziarului românesc *Basarabia*. Zemstvele stăruie să se introducă limba română în școli; au loc adunări publice la Chișinău, în care se pun bazele "Societății Moldovenești pentru Răspândirea Culturii Naționale", sub conducerea lui P.V. Dicescul. Ca și în Imperiul Austro-Ungar, lupta revoluționară a românilor din Rusia țaristă, urmarea emanciparea națională, reforme economice, reforma agrară, reintroducerea limbii române în școli, în biserici și în instituțiile publice. (Ion Nistor, op. cit., p. 202-205)

Orice manifestare pentru emancipare națională și politică în cadrul general al mișcărilor revoluționare din Rusia, a fost primită cu ostilitate de oficialități. Organul de presă țarist din Chișinău, "Drug" trăgea semnalul de alarmă în ianuarie 1906 că: "...s-a format un cerc al cărui scop tinde la deschiderea școlilor românești în Basarabia, predarea limbii române, dezvoltarea gustului pentru literatura românească. Într-un cuvânt s-a făcut primul pas care, fatal, va duce la antagonism și separatism. Poporul are prea puțin timp ca să poată învăța deodată carte rusească și românească. Și, desigur, majoritatea va prefera să învețe în limba maternă, în cea românească. Deci, înstrăinarea de Rusia e inevitabilă." (Drug, Prietenul din 6 ianuarie 1906)

Ca și în celelalte provincii oprimate, în gubernia Basarabiei, reprimarea a fost cruntă: arestări, execuții, distrugerea sediilor organizațiilor naționale, ziarul *Basarabia* a fost suprimat, tipografia și redacția arse, redactorii săi au fost arestați și deportați. Cu toate acestea, alegerile pentru prima Dumă au dovedit imposibilitatea sugrumării mișcării naționale în pofida persecuțiilor, țării români trimis ca reprezentant al lor în Dumă pe învățătorul I. Sever (C. Stere, *În preajma revoluției*, vol. 1, p. 92-93)

Perioada de până la Primul Război Mondial va da noi dimensiuni luptei Poporului Român din teritoriul dintre Prut și Nistru, luptă amplificată de adâncirea contradicțiilor interne ale Imperiului Țarist, de prăbușirea lui în februarie 1917. (Dinu C. Giurescu, *Istoria Ilustrată a Românilor*, Editura Sport-Turism, București, 1980, p. 134-135)

(Continuare în numărul următor)
Ioan Corneanu și Mircea Pîrlea

Atât locuirea din vremea regatului gepid, cât și aceea din perioada khaganatului avar (în legătură cu partea sud-vestică a județului Satu Mare, apoi regiunea vestică a României și Transilvania) au avut un caracter polietnic. Cel târziu începând cu ultima treime a sec. VI, în restul teritoriului din actualul județ Satu Mare poate fi înregistrată prezența unei populații slave, sosită din nord-est.

ARHEOLOGIE

În secolul VI, pe teritoriul județului au venit slavi din nord-estul continentului

Reluăm subiectul istoriei județului Satu Mare cu un capitol interesant privitor la epoca migrațiilor, secolele VI - VII. În această perioadă, pe teritoriul județului Satu Mare au locuit langobarzi, gepizi, avari dar și slavi, veniți din nord - est.

Printre diversele categorii de artefacte cunoscute din așezări, mai bine ilustrată este ceramica. Pentru bucătărie erau folosite oale modelate la roata rapidă, confecționate din lut amestecat cu nisip (aceste vase erau rezistente la foc), indicând forme și o tehnologie moștenite din olăria romană provincială; nu lipsesc vasele lucrate cu mâna, dar acestea sunt mai puține. Diversele recipiente folosite pentru servirea mesei, uneori și vasele de dimensiuni mai mari, în care se păstrau proviziile, frecvent de culoare cenușie sau negricioasă, erau modelate cu precădere din lut fin și adeseori decorate cu motive lustruite sau ștampilate în pasta nearsă. Dacă, în general, inventarul mormintelor de bărbați dovedește caracterul războinic al elitei mai ales (coifuri, scuturi, spade, cuțite lungi, săgeți), în cele de femei apar și obiecte care sugerează specificul economic al unei lumi sedentare, în interiorul căreia creșterea animalelor deținea un rol important (prășnele de lut pentru fusul de tors, seceri, foarfece pentru tuns oile, instrumente pentru prelucrarea pieilor). Portul bărbătesc și cel al femeilor era foarte asemănător celui al vecinilor langobarzi, lumii merovingiene în general, fiind recunoscută influența modei romane târzii. În cazul gepizilor, bărbați și femei deopotrivă, nelipsiți erau pieptenii de os cu două rânduri de dinți, folosiți și ca podoaabe ale părului (Stanciu 2002; Stanciu 2001).

Două secole și jumătate, bazinul carpatic a fost khaganat avar

Relațiile conflictuale dintre langobarzi și vecinii lor răsăriteni, gepizii, s-au agravat în timp, stimulate fiind și de diplomația bizantină. Ca urmare, cei dinți au încheiat o alianță cu avarii, războinici călăreți veniți din est, înrudiți cu neamurile turcice și mongolice, iar în anul 567 i-au înfrânt pe gepizi. Deși victorioși, probabil înțelegând riscurile unei vecinătăți nemijlocite cu avarii ori chiar obligații de aceștia, în scurt timp langobarzii, însoțiți de alte grupuri de populații, inclusiv gepizi, s-au îndreptat spre nordul Italiei (anul 568). În continuare, pe durata a aproape două secole și jumătate, khaganatul avar a asigurat întregului bazin carpatic o perioadă de relativ echilibru și pace.

Cu siguranță, împrejurările care au dus atunci la schimbarea factorului de putere au afectat și regiunea Sătmăruului de astăzi. Este de presupus că locuirea anterioară din partea sud-vestică a județului (în legătură cu fostul regat gepid) a fost serios afectată, dar ca în alte regiuni, situate mai ales la periferia khaganatului, unele dintre vechilor comunități au continuat să trăiască la fața locului. Cum deja s-a văzut, o astfel de situație ar putea sugera cele câteva morminte cunoscute din cimitirul de la Căpleni (Carei)-Kozard. Tocmai în această vreme, pe Someșul inferior apar așezări ale slavilor sosiți din nord-est, dar este posibil ca unele grupuri de slavi să fi ajuns în regiune chiar mai devreme, cu ceva înaintea mijlocului sec. VI.

După densitatea și mai ales calitatea vestigiilor, s-ar putea crede, așa cum s-a

Așezarea de la Lazuri-Lubi tag (a doua jumătate a sec. VI – prima treime a sec. VII). Vase de lut (lucrate cu mâna) specifice mediului slav timpuriu (cultura Praga sau Praga-Korček) (1-10). „Pâinișoare” din lut ars, cu semne cruciforme, incizate în pasta crudă (11-13) (după Stanciu 2011)

presupus, că partea din teritoriul nord-vestic al României aflată sub controlul direct al khaganatului avar depindea de o grupare regională care-și avea centrul militar și administrativ-politic în zona actualului oraș ungar Nyiregyháza.

Orizontul Lazuri-Pișcolt

Datorită cercetărilor din ultimele decenii, mai multe cunoștințe avem astăzi în legătură cu cei mai vechi slavi așezați în zona Someșului inferior sigur în perioada imediat următoare mijlocului secolului VI. Este de presupus că această populație a fost acceptată de către avari în vecinătatea nemijlocită a khaganatului, revenindu-i anumite obligații economice sau militare. Mai importante sunt cercetările din întinsa așezare de la Lazuri-Lubi tag, dar și acelea din cimitirul de la Pișcolt-Nisipărie, tocmai de aceea a fost propusă mediului de specialitate, pentru a defini specificul locuirii din acea vreme (ultima treime a sec. VI – prima treime sau jumătate a sec. VII) denumirea orizont Lazuri-Pișcolt.

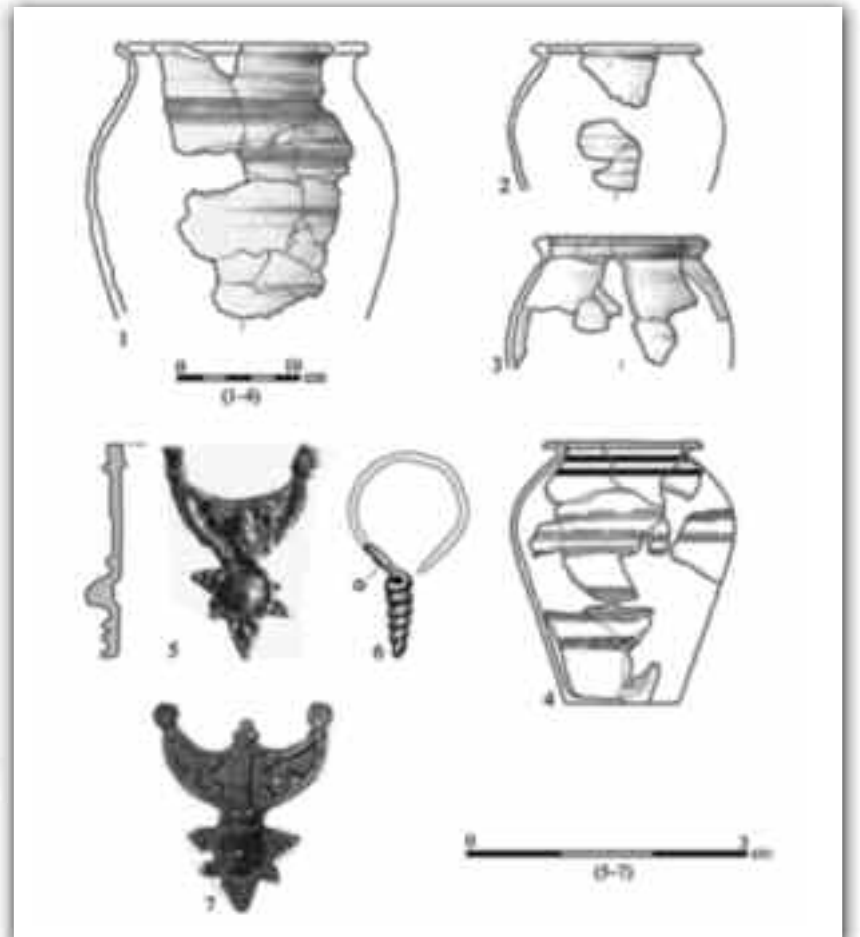
Civilizația slavilor a evoluat rapid

Slavii de atunci erau purtătorii unei culturi materiale remarcabilă prin simplitate. Spre exemplu, la început au folosit doar ceramică lucrată cu mâna, neornamentată. Practica agricolă și creșterea animalelor, dar și anumite meșteșuguri, casnice (torsul, țesutul, confecționarea ceramicii, prelucrarea osului) ori chiar specializate, cum ar fi confecționarea podoaabelor din bronz sau argint, prelucrarea fierului. Ca urmare a migrației lor spre sud și sud-vest au colonizat un spațiu foarte întins, iar consecința contactelor cu mediile culturale mai avansate a fost aceea că civilizația lor a evoluat rapid. Locuințele erau parțial adâncite în pământ, în mod obișnuit de formă aproape patrată, cu pereții construiți din bărne de lemn suprapuse la orizontală și cu stâlpi care consolidau la verticală întreaga construcție. Ca element

de noutate, sunt nelipsite din interiorul lor cuptoarele (folosite la încălzit, dar și pentru prepararea alimentelor), construite din piatră sau, acolo unde acest material nu exista (Lazuri, Acăș, Culciu Mare), ele erau scobite într-un bloc de lut cruțat într-un colț al locuinței. În legătură cu cele din urmă, aproape întodeauna se găsesc numeroși vâlătuci din lut ars, uneori de mari dimensiuni, utilizați mai ales pentru a acumula și apoi degaja căldura din cuptor. Deasupra cuptoarelor, din lut sau piatră, apar frecvent așa-numite „pâinișoare de lut” (ars), pe care adeseori există diverse semne, inclusiv cruciforme, sugerând anumite practici magico-religioase, probabil în legătură cu simbolistica pâinii propriuzise.

Până târziu, slavii au practicat incinerarea, resturile adunate de pe rugul funerar fiind depuse într-un vas de lut (urnă) sau direct în gropi, de mici dimensiuni și puțin adânci. De asemenea, un obicei funerar specific slavilor veniți din nord-est, era acela de a așeza urna sau urnele în interiorul unei cutii de lemn, peste care era ridicată o movilă mare de pământ (tumul). Un astfel de cimitir, probabil indicând apariția unui nou grup de slavi nord-estici, se cunoaște de la Nușfalău (jud. Sălaj), în vecinătatea sudică a județului Satu Mare. În cazul unuia dintre mormintele slave timpurii de la Pișcolt-Nisipărie, analizele antropologice repetate indică faptul că în aceeași urnă se găseau oase calcinate provenite de la doi indivizi, bărbat și femeie, o astfel de situație curioasă făcând trimiterile la obiceiul slavilor de a fi sacrificată văduva la moartea soțului, conform unor informații literare, mai mult sau mai puțin sigure. Desigur o astfel de practică funerară nu putea fi generalizată, caracterizând mai degrabă reprezentanții elitei societății.

Așezările mai nou identificate la Acăș și Tășnad indică în mod suficient de clar avansul slavilor timpurii în direcția Podișului Transilvaniei, prioritar pe culoarul râului Crasna, mai ales că mai spre sud, din zona orașului Zalău, respectiv în imediata apropiere a Porții Meseșene,

Așezarea de la Lazuri-Lubi tag (a doua jumătate a sec. VIII – începutul sec. IX). Ceramică modelată la roata rapidă (1-3) și la roata încetă (4). Cercei de bronz (5-6). Piesa nr. 7 provine din așezarea de la Lazuri-Nagy Béla rét

sunt cunoscute mai multe așezări de acest fel și chiar o necropolă de incinerare. Este o situație care, de altfel, caracterizează întregul khaganat avar, în interiorul căruia, treptat, s-au stabilit grupuri importante de populație slavă. Pe durata secolului al VII-lea, în paralel cu un anumit progres al culturii materiale, această locuire s-a extins la orizontală, așa cum, putem presupune, s-au produs și noi mișcări dinspre nord. Așezarea de la Turulung-Vii, în microregiunea Turului, de datat spre mijlocul sau în a doua jumătate a secolului VII, ilustrează tocmai acest fenomen.

Deși, de la o regiune la alta pot fi determinate anumite particularități, începând cu a doua jumătate a sec. VII mediul arheologic începe să evolueze în întregul bazin carpatic sub semnul uniformizării. Poate că cel mai bun exemplu îl oferă chiar ceramica, acum în bună parte modelată la roata încetă (acționată cu mâna) și ornamentată cu benzi de linii paralele, vâlurite sau drepte, un veritabil simbol al epocii medievale timpurii pe spații întinse. În plan general, este vorba despre evoluția structurilor societății în direcția lumii medievale.

Oarecum surprinzătoare este ceramica din așezare, preponderentă fiind aceea de foarte bună calitate, modelată la roata rapidă, care păstrează specificul olăriei antice târzii, asociată celei lucrată cu mâna și, fapt curios, mai puține vase modelate la roata încetă. Într-o măsură sau alta, astfel de ceramică este cunoscută și din alte așezări medievale timpurii din nord-vestul României, Ungaria nord-estică, Transilvania și Muntenia, dar explicația situației încă rămâne sub semnul dezbaterii (Stanciu 2000a).

Locuirea, un caracter polietnic

În general, explicațiile mediului ro-

mănesc de specialitate în raport cu evoluția teritoriului nord-vestic al României pe durata celei de-a doua jumătăți a mileniului I au avut în vedere continuitatea de locuire a unei populații romanizate/romanice, deși de la bun început trebuie spus că regiunea s-a aflat în afara provinciei romane Dacia. Cum s-a văzut, atât locuirea din vremea regatului gepid, cât și aceea din perioada khaganatului avar (în legătură cu partea sud-vestică a județului Satu Mare, apoi regiunea vestică a României și Transilvania) au avut un caracter polietnic. Cel târziu începând cu ultima treime a sec. VI, în restul teritoriului din actualul județ Satu Mare poate fi înregistrată prezența unei populații slave, sosită din nord-est.

Ca informație arheologică, este foarte puțin cunoscut secolul al IX-lea, de asemenea veacul următor, în parte chiar datorită dificultății de a data mai strâns unele serii de vestigii. În sine, cercetarea acestui segment cronologic, prin săpături arheologice, a rămas deficitară, fiind formulat și observația că, în raport cu întreaga perioadă a mileniului I p.Ch., există microregiuni ale județului în legătură cu care informațiile sunt foarte puține ori chiar lipsesc (Depresiunea Oașului, Codrul, în primul rând).

Există serioase obstacole de fond, înainte de toate în legătură cu instrumentarul teoretic și metodologic care ar putea fi utilizat în încercarea de a delimita pe cale arheologică etnicul vechilor populații, atunci când informațiile scrise lipsesc, iar spațiul nord-vestic al României nu poate face excepție în această privință. O astfel de sarcină nu poate fi pusă doar pe seama arheologiei, atâta vreme cât informații prețioase pot fi obținute și din alte direcții, a lingvisticii spre exemplu.

Dr. Ioan Stanciu, Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj (Material preluat din "Monografia Județului Satu Mare", 2016)

Se împlinește un secol de la revoluția rusă care a dat startul erei comuniste

Revoluția Rusă a însemnat o serie de evenimente care au condus în februarie 1917 la răsturnarea spontană a regimului țarist din Rusia și apoi, în luna octombrie a aceluiași an (noiembrie pe stil nou), la preluarea puterii de către bolșevici și instalarea unui regim leninist.

Favorizată foarte mult de Marele Război, Revoluția Rusă a fost un eveniment fondator și decisiv al secolului al XX-lea. Obiect al simpatiei fiecărei părți și al unor imense speranțe ("marea lumină de la Răsărit", potrivit lui Jules Romains, numită de François Furet "șarmul universal al lui Octombrie"), sau invers, pentru alții, al unor critici severe, sursă de frică și ură din cauza terorii roșii, aceasta rămâne unul din evenimentele cele mai studiate și discutate cu mai multă pasiune din istoria contemporană.

Tulburările încep în 1905

În 1905 a izbucnit prima revoluție după înfrângerea Rusiei în războiul ruso-japonez. Reprimarea sângeroasă a unei demonstrații din 22 ianuarie/4 februarie 1905, când o parte a populației a venit la Sankt Petersburg să aducă o petiție țarului Nicolae al II-lea, a marcat "duminica roșie", cu revolte și greve ale muncitorilor și țăranilor, care formau cu această ocazie primul lor organ de putere independent de tutela Statului, Sovietele.

Înfrângerile succesive ale Rusiei în Primul Război Mondial au fost una din cauzele Revoluției din Februarie 1917. În rândul trupelor, pierderile umane au bătut toate recordurile (1.700.000 de morți și 5.950.000 de răniți) și au izbucnit răzvrătirile. Foamea era în plină expansiune și mărfurile s-au rărit. Economia Rusiei, care înainte de război cunoștea rata de creștere cea mai mare din Europa, a fost izolată de piața europeană. Camera inferioară a Parlamentului Rus (Duma), formată din partide politice liberale și progresiste, l-a avertizat pe țarul Nicolae al II-lea împotriva acestor amenințări și l-a sfătuit să formeze un nou guvern constituțional. Dar țarul a ignorat opinia Dumei de Stat. Izolat într-un tren special pe front, el și-a pierdut orice contact cu realitatea și cu direcția țării. Lipsa de popularitate a soției sale, de origine germană, a agravat discreditarea regimului, fapt confirmat în decembrie 1916 de asasinarea sfătuitorului ocult al țarinei, Rasputin.

Prima revoluție - februarie

Luna februarie 1917 a adunat toate caracteristicile pentru izbucnirea unei revolte populare: iarna grea, penuria de alimente, oboseala de război... Totul a început atunci cu grevele spontane. La 23 februarie/8 martie 1917, de Ziua Internațională a Femeii, femeile din Petrograd au demonstrat pentru a cere pâine. Acțiunea lor era susținută de forța de muncă din industrie, care și-a găsit aici un motiv de a prelunge greva. Această primă zi, în ciuda câtorva confruntări cu forțele de ordine, nu a făcut nicio victimă.

În următoarele zile, grevele s-au

Gărzile Roșii conduse de bolșevici au preluat, fără rezistență, controlul asupra podurilor, gărilor, băncii centrale, centralelor poștale și telefonice, înainte de a lansa un atac final asupra Palatului de Iarnă

răspândit în întregul Petrograd și tensiunea a crescut. Sloganurile, până atunci mai degrabă discrete, s-au politizat: "Jos războiul!", "Jos autocrația!" De această dată, ciocnirile cu poliția au făcut victime de ambele părți. După trei zile de demonstrații, țarul a mobilizat trupele din garnizoana orașului pentru a suprima revolta. Soldații au rezistat la primele încercări de fraternizare și au ucis mulți demonstrații. Cu toate acestea, noaptea, o parte a trupelor s-a alăturat treptat taberei insurgenților. Toate regimentele din garnizoana Petrograd s-au alăturat rebelilor. Revoluția a triumfat.

Sub presiunea statului major general, țarul rus Nicolae al II-lea a abdicat la 2/15 martie 1917. Fratele său, marele duce Mihail Alexandrovici Romanov, a refuzat aproape la fel de repede coroana. A fost, de fapt, sfârșitul țarismului și primele alegeri pentru sovietul muncitorilor din Petrograd. Primul episod al revoluției a făcut totuși peste o sută de victime, mai ales printre demonstrații. Dar căderea rapidă și neașteptată a regimului, cu un cost totuși limitat, a trezit în țară un val de entuziasm și de liberalizare.

Ascensiunea bolșevicilor

Perioada de după abdicarea țarului a fost dominată atât de confuzie, cât și de entuziasm. Guvernele Provizorii s-au succedat rapid, pe măsură ce revoluția a câștigat în profunzime și pe măsură ce masa de muncitori și țărani s-a politizat.

Micul partid bolșevic, finanțat în mare parte de Germania, în scopul de a duce la revoluție pentru a închide frontul rusec, și căruia Lenin i-a impus o radicalizare strategică, a preluat nemulțumirea generală și a devenit custode al aspirațiilor populare, în timp ce partidele revoluționare rivale s-au discreditat unul după altul și pericolul contrarevoluției s-a prefigurată.

Paradele și protestele s-au răspândit. Zeci de mii de scrisori, adrese, petiții erau trimise în fiecare săptămână,

tuturor punctelor din teritoriu. În special, acestea erau direcționate către noul guvern provizoriu și către sovietul de la Petrograd. Dincolo de nevoile imediate, atmosfera era dominată de respingerea oricărei forme de autoritate; acest lucru i-a permis lui Lenin să vorbească despre Rusia acestor prime luni ca fiind "țara cea mai liberă din lume".

Nu a avut loc nicio reprimare oficială sau spontană împotriva vechilor slujitori ai țarului, aceștia din urmă fiind pur și simplu consemnați la reședință; mulți puteau să se retragă liniștiți sau să plece în străinătate. Guvernul provizoriu a abolit pedeapsa cu moartea, a deschis închisorile, a permis întoarcerea exilaților de toate opiniile (inclusiv a lui Lenin), și a proclamat libertățile fundamentale ale presei, de adunare, de conștiință, deja adoptate de facto încă din februarie.

În cele din urmă, cea mai directă manifestare a emancipării societății civile a fost înființarea spontană de soviete (sfaturi) de muncitori, țărani, soldați sau marinari, care acopereau în câteva săptămâni aproape toată țara. Aceste adunări alese, deja încercate în 1905, compensau slăbiciunea instituțiilor obișnuite în Occident (partide, sindicate), cauzată de îndelungata suferință țaristă. Acestea au fost organe de democrație directă, care intenționau să exercite o autoritate independentă și, în fața guvernului provizoriu și a posibilității unei contrarevoluții, să asigure păstrarea și extinderea cuceririlor Revoluției din Februarie. Sovietele, prin urmare, erau atât cluburi în care muncitorii veneau pentru a discuta situația, cât și organe de guvernare.

Pregătirea exploziei

Guvernul considera (ca și o parte dintre liderii sovietelor și ai partidelor revoluționare) că numai viitoarea Adunare Constituantă aleasă prin vot universal va avea dreptul de a decide soarta pământului și a regimului social. Dar lipsa a milioane de alegători mo-

bilizați pe front a întârziat convocarea alegerilor (mai ales că guvernul continua războiul). Realizarea reformelor așteptate a fost, astfel, mereu amânată, până la punctul în care guvernul, de exemplu, nu a reușit nici măcar să proclame oficial Republica înainte de luna septembrie. A apărut astfel, prin urmare, riscul de a dezamăgi în mod periculos populația. Nu se putea guverna fără sprijinul nesigur al sovietelor, care aveau sprijinul și încrederea mării mase a muncitorilor.

Sovietele erau atunci dominate de partidele socialist, menșevic și socialist-revoluționar (SR). Bolșevicii, în ciuda numelui lor, erau în minoritate.

În ciuda dorinței populare de a pune capăt războiului, implicarea în Primul Război Mondial nu a fost pusă în discuție. În condițiile colapsului economic și ale continuării războiului, ideile partidului bolșevic, condus de Lenin și susținut de Troțki în vară, au câștigat influență. La începutul lunii iunie, bolșevicii erau majoritari în sovietul muncitoresc din Petrograd.

Generalul Kornilov a fost numit comandant suprem de Kerenski. Deși armata se dezmembra, el a cerut o revenire la disciplina de fier de mai devreme. În fabrici și în armată, a început să se prefigureze pericolul unei contrarevoluții. Sindicatele, în care bolșevicii erau în majoritate (în ciuda respresiunii), au organizat o grevă masivă. Tensiunile se acumulas treptat, marcate de radicalizarea discursului partidelor politice.

La sfârșitul lunii august 1917, Kornilov a organizat o revoltă armată, și a trimis 3 regimente de cavalerie pe calea ferată la Petrograd, cu scopul declarat de a înăbuși în sânge sovietele și organizațiile muncitorești și să păstreze Rusia în război. În fața incapacității guvernului provizoriu de a se apăra, bolșevicii au organizat apărarea capitalei. Puciul și prăbușirea guvernului provizoriu au dat sovietelor direcția de rezistență, le-au întărit autoritatea și au crescut aderența bolșevicilor. Prestigiul lor era în creștere.

Revoluția din octombrie 1917

În octombrie 1917, Lenin și Troțki au considerat că a venit timpul să termine cu dubla putere. A fost înființat un Comitet Militar Revoluționar în cadrul sovietului de la Petrograd, condus de Troțki, președintele acestuia din urmă. Pregătirea loviturii de forță s-a făcut aproape la vedere.

Insurecția a fost declanșată în noaptea de 24 octombrie/6 noiembrie 1917 - 25 octombrie/7 noiembrie 1917. Evenimentele s-au desfășurat aproape fără vărsare de sânge. Gărzile Roșii conduse de bolșevici au preluat, fără rezistență, controlul asupra podurilor, gărilor, băncii centrale, centralelor poștale și telefonice, înainte de a lansa un atac final asupra Palatului de Iarnă. Au existat doar cinci morți și câțiva răniți. În timpul insurecției, tramvaiele au continuat să circule, teatrele nu și-au întrerupt reprezentațiile, magazinele au rămas deschise. Unul dintre evenimentele decisive ale secolului al XX-lea a avut loc fără ca mulți oameni să-și dea seama.

A doua zi, sovietele au ratificat constituirea unui Consiliu al Comisarilor Poporului în întregime format din bolșevici, ca bază a noului guvern, până la convocarea Adunării Constituante. Lenin se justifica în ziua următoare în fața reprezentanților garnizoanei din Petrograd, spunând că "nu este vina noastră că S-R și menșevicii au plecat. Noi le-am propus să împărțim puterea." În cele câteva ore care au urmat, o mână de decrete au pus bazele noului regim. Când Lenin și-a făcut prima apariție publică, el a fost ovaționat, iar prima sa declarație a fost: "Vom trece acum la construirea ordinii socialiste". În cele din urmă, a fost desemnat un nou guvern, numit "Consiliul Comisarilor Poporului". Reușita din octombrie avea să realizeze pe termen scurt unele dintre premise imediate ale Revoluției Ruse apărute în februarie, luând în 33 de ore măsurile pe care guvernul provizoriu le-a tergiversat în 8 luni de existență.

Ce a însemnat 1917?

Istoricul Alessandro Mongili constata că, în următorii ani, bolșevicii înșiși nu se fereau să vorbească între ei despre "lovitura de stat" din octombrie.

Referindu-se la "paradoxurile și neînțelegerile" lui Octombrie, Nicolas Werth rezuma și dezbaterile și punctele de vedere opuse: "Pentru o primă școală istorică, revoluția din Octombrie nu a fost decât un puci impus prin violență unei societăți pasive. Elitele cultivate și conducătorii Rusiei postcomuniste au aprobat viziunea liberală. Un alt curent istoriografic s-a străduit să înțeleagă că insurecția din 1917 a fost în același timp o mișcare de masă, dar și realizarea unui număr mic de persoane." Potrivit concluziei sale, în octombrie 1917, "pentru moment, lovitura de stat politică și revoluția socială s-au împreunat, înainte de a diverge către deceniile de dictatură (...) Soldații, muncitorii și marinarii credeau că puterea va trece în mâinile sovietelor. Nicio clipă nu-și imaginau ei că bolșevicii vor ține cu dinții în nume propriu de putere pentru totdeauna."

A consemnat Vasile A.

Produsul PROTONIC poate exercita acțiuni benefice asupra alergiilor: eczema atopică, alergii la lapte, poliartrită reumatoidă. Prin acțiunea de absorbție a substanțelor mutagene și stimularea sistemului imunitar produsul PROTONIC exercită o acțiune de inhibiție a producției de carcinogeni ai microflorei intestinale, oferind protecție împotriva apariției tumorilor canceroase.

SĂNĂTATE

PROTONIC de la Hypericum reglează funcția digestivă

Supliment alimentar funcțional cu rol adjuvant în vitaminizarea organismului, reglarea funcției digestive și control ponderal.

Compoziție: polen poliflor, culturi probiotice complexe de Streptococcus thermophilus, Lactobacillus acidophilus, Bifidobacterium bifidum, Lactobacillus delbrueckii bulgaricus, vitaminele A, C, E, B1, B2, PP, B6, B9, B12, microelemente Zn, Se, Fe, Cr, Mn, Si, zahăr invertit enzimatic, inulină, sorbitol, tinctură de propolis. Prin compoziția sa complexă și în întregime naturală PROTONIC reprezintă o sursă de macro, micro-elemente, macronutrienți, factori biologici activi și microorganisme probiotice cu înaltă valoare biologică și biodisponibilitate.

Mecanism de acțiune: este un supliment alimentar funcțional format dintr-o componentă polenică și una probiotică cu acțiune de prevenire și tratament al afecțiunilor benigne de prostată, de reglare a funcției digestive și control ponderal, de prevenire a afecțiunilor cardiovasculare, detoxifiant, neurotonic și cu efecte geriatrice. Produsul are acțiune imuno-modulatoare și de stimulare a sistemului endocrin. Vitaminizează și remineralizează organismul. O caracteristică esențială a produsului este aceea că polenul a fost susceptibilizat printr-un procedeu enzimatic crescând astfel biodisponibilitatea acestuia prin distrugerea exinei care împiedică asimilarea substanțelor valoroase din polenul nativ.

PROTONIC conține fosfolipide, steroli, acizi grași esențiali. Acizii grași esențiali cu catenă lungă (omega 3, omega 6) au un rol metabolic deosebit de important, participând la structurarea fosfolipidelor membranelor celulare, fiind și activatori ai unor enzime ce acționează atât în metabolismul lipidic cât și în procesele inflamatorii, intervenind în modularea expresiei fenotipice a genomului. Aceste componente lipidice au efecte benefice asupra sistemului cardiovascular, sistemului nervos și pielii.

Produsul conține vi-

tamine hidrosolubile din grupa B, vitamina C, dar și vitamine liposolubile A și E. De remarcat conținutul în vitamina B12 cu activitate biologică extrem de ridicată.

PROTONIC are o activitate ANTI-OXIDANTĂ NATURALĂ ridicată datorită acțiunii sinergice a vitaminelor A, C, E și microelementelor Seleniu și Zinc. Această activitate îl recomandă în prevenirea și combaterea STRESULUI OXIDATIV la nivelul celular, stres cauzator al maladiilor grave cardiovasculare, neurodegenerative, inflamatorii, cancerelor și îmbătrânirii precoce. Produsul conține macroelementele necesare organismului.

PROBIOTICELE

Produsul induce un confort digestiv fiind indicat în Sindromul colonului iritabil precum și în cazul altor afecțiuni gastrointestinale: constipație, diaree non-patogenă, balonări, flatulență, crampe, halenă foetidă de origine digestivă, intoleranță la lactoză. Componenta probiotică și cea polenică au o acțiune netă în controlul ponderal produsul fiind util și celor ce doresc să slăbească (obezi, supraponderali).

Produsul PROTONIC poate exercita acțiuni benefice asupra alergiilor: eczema atopică, alergii la lapte, poliartrită reumatoidă. Prin acțiunea de absorbție a substanțelor mutagene și stimularea sistemului imunitar produsul PROTONIC exercită o acțiune de inhibiție a producției de carcinogeni ai microflorei intestinale, oferind protecție împotriva apariției tumorilor canceroase.

Produsul induce un răspuns imunitar prin efecte complexe de excludere competitivă și translocare / efect barieră, împotriva diareelor de origine virală (Rotavirus), a diareelor generate de disbacteriemia consecutivă tratamentelor cu antibiotice, a colitelor (C. difficile) și a diareelor nosocomiale.

PROTONIC are o activitate marcată antipatogenă față de germenul Helicobacter pylori, agent cauzator al gastritelor, ulcerelor și cancerelor gastrice.

Produsul PROTONIC manifestă un efect imuno-modulator (status imunitar, răspuns vaccinal) interacționând cu celulele imunitare sau cu receptorii celulari determinând o creștere a activității de fagocitoză a celulelor albe și o sporire a sintezei de citokine.

PROTONIC prin acțiunea anti-patogenă și de excludere competitivă exercită și un efect pozitiv asupra vaginozelor și infecțiilor urinare. Prin componenta polenică ce sinergizează puternic cu

cea probiotică produsul PROTONIC are și efect de detoxifiere, fiind indicat și persoanelor dependente de alcool, diminuând dorința de a consuma băuturi alcoolice, precum și celor care doresc să renunțe la consumul de droguri. Produsul prin componentele sale active are capacitatea de a stimula mecanismele de metabolizare a xenobioticelor (substanțe toxice) din organism. Datorită inhibiției producerii de endotoxine de către microflora intestinală produsul este indicat și în endotoxemia asociată cirozei.

Produsul PROTONIC prin componenta probiotică acționează asupra deconjugării acizilor biliari reducând nivelul colesterolului din sânge și deci riscul de apariție a aterosclerozei și bolilor cardiovasculare. Produsul conține, de asemenea, un raport corect între vitamina B6 și metionină ceea ce face ca Homocisteina inductoare de arterioscleroză să-și reducă toxicitatea. Anumiți compuși generați de microflora probiotică se comportă ca inhibitori de ACE (Angiotensin Converting Enzyme) având un efect de scădere a tensiunii arteriale, indicând produsul și suferinșilor de hipertensiune arterială.

PROTONIC conține precursori hormonal de tip androgen precum și acizi hidroxicami, conferind o capacitate de prevenire și tratament al afecțiunilor benigne de prostată: prostatite, hidrocel, prostato-veziculite, adenom de prostată). Aceste efecte sunt potențate și de activitatea antioxidantă a microelementelor zinc (Zn), Seleniu (Se) și vitaminelor A, C, E, flavonoizilor naturali prezenți în produs.

Datorită complexității componentelor sale produsul PROTONIC manifestă și o acțiune revigorantă, revitalizantă și de prelungire a duratei de viață (efecte geriatrice) sporind totodată calitatea vieții.

Consumul regulat de PROTONIC are efecte benefice directe asupra sistemului nervos, ameliorând capacitatea mentală, procesele de memorare și cognitive, combătând stările de anxietate, psihotice, dependente ș.a.

Recomandări persoanelor devitalizezate, stresate, care-și desfășoară activitatea în medii poluate, copiii, adolescenților, adulților, bătrânilor, convalescenților. Produsul are efecte generale vitalizante și de protecție și prevenție a maladiilor metabolice (obezi-tate, diabet), degenerative (cardiovasculare, neurodegenerative, cancer, inflamatorii), a îmbătrânirii precoce.

Produsul se găsește la cele două magazine Hypericum din municipiul Satu Mare:

**Str. Drumul Careiului, nr. 4-5
Tel: 0261 740 121**

**Str. Ștefan cel Mare, nr. 5
Tel: 0261 716 450**

**Producător:
HYPERICUM IMPEX S.R.L.**

**Sediu: Baia Sprie, str. Gutinului, nr. 3A, Maramureș, România
Tel/fax: 0262 271 338 ; 0262 372 695
Tel comenzi: 0262 263 048
E-mail: office@hypericum-plant.ro sau hypericumimpex@yahoo.com
Pentru mai multe informații cu privire la produsele noastre și pentru oferte, vă rugăm să accesați site-ul:
www.hypericum-plant.ro**

Bolile netransmisibile ucid peste 40 de milioane de oameni, anual

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) avertizează că bolile netransmisibile reprezintă cea mai importantă cauză de mortalitate la nivel global. Potrivit unui raport publicat recent, anual, maladiile netransmisibile ucid peste 40 de milioane de oameni.

OMS atrage atenția că au fost realizate anumite progrese în ceea ce privește reducerea acestei incidențe, însă ele au fost limitate. „Au fost înregistrate anumite progrese, însă au fost limitate”, a declarat Dr. Douglas Bettcher, directorul Departamentului de prevenție a maladiilor necontagioase din cadrul OMS.

În opinia sa, sunt necesare măsuri urgente în acest sens, întrucât „Fereastra de oportunitate pentru salvarea de vieți este pe cale să se închidă”.

Potrivit raportului de evaluare, în perioada 2015-2030, mortalitatea prematură din cauza bolilor netransmisibile ar trebui redusă cu o treime, însă această țintă este departe de a fi atinsă.

Anual, la nivel mondial, aceste ma-

ladii iau viețile a peste 40 de milioane de oameni. Potrivit OMS, dintre aceștia, 15 milioane au vârste cuprinse între 30 și 70 de ani, iar 80% dintre decese se înregistrează în țările sărace sau în curs de dezvoltare.

Eficacitatea luptei împotriva maladiilor netransmisibile este evaluată prin 19 obiective fixate de OMS. Între acestea se numără creșterea prețului la produsele din tutun, adoptarea de politici naționale vizând reducerea consumului de sare, implementarea de măsuri care să scadă consumul excesiv de alcool și să reducă alimentația nesănătoasă, precum și promovarea alăptării la sân pentru nou-născuți. Raportul întocmit în acest sens, arată că cele mai multe ținte au fost îndeplinite de Iran și Costa Rica. Statele sunt urmate de Brazilia, Bulgaria, Turcia, Marea Britanie, Finlanda, Norvegia, Arabia Saudită și Thailanda.

În România au fost îndeplinite complet doar 8 din cele 19 obiective stabilite. Alte 8 au fost parțial îndeplinite, informează OMS.

Anumite sortimente de brânză sunt considerate superalimente

O echipă de cercetători coreeni a studiat proprietățile mai multor sortimente de brânză și au ajuns la concluzia că acest produs lactat poate fi considerat un superaliment. Din analiza cercetătorilor rezultă că brânzeturile elvețiene sunt cele care au cele mai multe beneficii pentru sănătate, notează Gustarte.

Potrivit studiului, sortimentele de brânză provenite din Elveția au proprietăți unice care le fac nu doar extrem de gustoase, ci și potrivite pentru o dietă sănătoasă. În compoziția lor intră o bacterie cu rol de antibiotic, propionibacterium freudenreichii, care nu se mai poate găsi nicăieri în lume.

În urma cercetărilor, coreenii au ajuns la concluzia că prin introducerea în dieta zilnică a brânzeturilor produse

în Elveția ne întărim sistemul imunitar și scădem nivelul inflamațiilor.

Propionibacterium freudenreichii se găsește în emmentaler și este responsabil și cu gustul deosebit pe care acesta îl are. Potrivit unui studiu publicat în Culture Magazin cu cât găurile din brânză sunt mai mari cu atât mirosul este mai puternic și deci concentrația de bacterie cu rol de antibiotic. În brânzeturi se găsește o combinație perfectă de calciu, proteine și vitamine și minerale (zinc, vitamina A, riboflavină, B12). Atunci când le consumăm alături de câteva nuci sau felii de fructe, devin și mai gustoase, iar dacă mai adăugăm și un pahar de vin, cu siguranță vom avea o stare de spirit mult mai bună.

REȚETE

Varza are efecte benefice în peste 100 de afecțiuni ale organismului uman. În antichitate varza era considerată un adevărat panaceu.

Varza este un remediu pentru mai mult de 100 de boli

Varza se numără printre legumele des consumate de către oameni, sub diverse forme - în alimente sau chiar ca acritură. Probabil puțin sunt cei care știu că această legumă are o multitudine de valențe curative. Desigur, folosirea ei presupune și o serie de precauții. În antichitate varza era considerată un adevărat panaceu.

Varza conține cantități mari de apă, dar și substanțe tonice precum: proteine, glucide, vitamine (A, B1, B2, B6, B9, C, E, K,) și săruri minerale (fosfor, potasiu, calciu, sodiu, fier, iod și cobalt).

Dacă anticipăm faptul că varza are efecte benefice în peste 100 de afecțiuni ale organismului uman, iată câteva dintre ele: cancer gastric, cancer la gât, constipație, diabet, diaree, gastrită, gripă, tuse convulsivă, viermi intestinali, răgușeală, arsuri, răni, ulcerații, cancer la piele, dermatoze, entorse, luxații, gută, hemoroizi, negi, nevralgie sciatică, varice, arterite, tromboflebită, migrenă, febra, Zona Zoster ș.a.

Câteva recomandări ale specialiștilor

Cancer gastric: se ia de 6 ori pe zi, pe stomacul gol, câte un pahar mai mic cu suc de varză. Tratamentul durează 2 luni, iar rezultatele sunt uimitoare.

Cancer la gât: într-un pahar cu suc de varză se pun câteva picături de oțet de mere, apoi faceți două gargare prelungi, după care se înghite, iar foile de varză se pun pe gât.

Constipație: se bea în fiecare zi zeama de la varză murată, câte 3 căni pe zi, înainte de mesele principale.

Diabet: se fac cure de o lună, consumându-se în fiecare zi 400 g salată de varză proaspătă cu suc de lămâie. Aceasta are rolul de a regla glicemia.

Diaree: se toacă varză și se fierbe mult, după care se consumă goală, fără pâine și cu foarte puțin ulei.

Gastrită: se bea suc de varză proaspătă cu 15 minute înaintea fiecărei mese, câte un pahar, cu înghițituri mici.

Gripă: se bea zilnic câte 1-2 pahare cu suc de varză proaspătă.

Tuse convulsivă, răgușeală: se face un decoct concentrat din 5 foi de varză și un litru de apă. Se fierbe timp de 40 de minute după care îndulciți cu miere și beți cât puteți.

Viermi intestinali: beți timp de 3 zile la rând, pe stomacul gol, câte 30 ml de suc de varză, extras din frunze, după ce acestea au fost fierte. Acest tratament se repetă timp de 3 luni.

Răgușeală, dureri de gât: într-un pahar cu suc de varză proaspătă, se adaugă o lingură cu miere și se face gargară. Acest tratament durează o săptămână.

Arsuri, răni, ulcerații: foile de varză sunt foarte bune cicatrizante. Acestea pot fi aplicate direct pe arsuri ușoare, răni și ulcerații. Se taie nervurile, se spală bine și se lasă câteva ore la macerat într-un amestec de 1/2 litri de apă și sucul de la 2 lămâi. Se aplică pe rând, câte 1-2 ore pe zi. Pentru arsurile solare, foile de varză se zdrobesc cu un tocător de lemn și apoi se aplică pe locul afectat, schimbându-se la un sfert de oră.

Cancer la piele: se fac comprese din foi de varză zdrobite și se mențin 12 ore pe locul afectat. Pentru ca tratamentul să fie și mai eficient, este necesar să se facă și un tratament intern cu suc de legume crude (varză, morcovi, etc.).

Entorse, luxații: se zdrobesc bine câteva frunze de varză și se pun pe zona afectată după care se leagă cu o față. Mai puteți să fierbeți varza împreună cu câteva bucăți de praz (tocate), la care adăugați 1 pahar de oțet pentru a le lega.

Text selectat și adaptat de Ioan A.

Tort de clătite cu carne

Ingrediente:

6 - 8 clătite mai groșute preparate fără zahăr, 500 g carne tocată de curcan, o ceapă, un ardei, 200 g cașcaval răzuit, o cățea de usturoi, o lingură de bulion, o linguriță de boia de ardei, ulei, sare, piper, eventual smântână la servire (după gust)

Mod de preparare:

Clătitele se fac după rețeta clasică, mai groșute decât de obicei, dar nu se adaugă zahăr sau îndulcitori. Ceapa, ardeiul și usturoiul răzuit mărunț se călesc în câteva linguri de ulei, se adaugă boia, apoi și carnea tocată. Se căleşte și carnea, se condimentează după gust, apoi se adaugă o cană cu apă și se fierbe până când apa scade complet. Se mai

poate adăuga apă, până când carnea se înmoaie bine. Se adaugă și bulionul și se lasă să fiarbă la foc potrivit, până când compoziția devine păstoasă. Se ia de pe foc, se așează prima clătită pe o farfurie, se unge cu pasta de carne, apoi se presară cu cașcavalul răzuit. Carnea și cașcavalul se împart, după ochi, în așa fel încât să ajungă aproximativ egal pentru toată cantitatea de clătite. Operația se repetă până când se termină clătitele, pe cât posibil, ultimul strat e bine să fie un strat mai grosuț de cașcaval. Se pune tortul la cuptorul preîncălzit și se coace până când cașcavalul se topește și se rumenește ușor. Se ornează cu frunze verzi și se poate servi cu smântână.

Ciorbă rădăuțeană cu piept de curcan

Ingrediente:

Un piept de curcan, o ceapă, 2 morcovi, un pătrunjel, un păstârnac, o jumătate de gulie, o felie de țelină, un gogoșar murat, 1-2 foi de dafin, câteva boabe de piper, 4-500 ml smântână, 3 ouă, o jumătate de căpățână de usturoi, sare, patrunjel verde, ardei iute, oțet.

Mod de preparare:

Se pune pieptul de curcan, la fiert în apă rece cu puțină sare (nu se dezoasează). După ce supa începe să fiarbă și se ia spuma, se adaugă zarzavaturile întregi, spalate și curățate. Se adaugă boabele de piper, jumătatea cantității de usturoi curățat și foile de dafin. Când pieptul este fiert, se ia de pe foc și zeama se strecoară. Legumele se îndepărtează iar pieptul se dezoasează și

se taie cubulețe, sau se rupe fâșii. Se pune din nou la fiert supa strecurată și când clocotește se adaugă carnea, restul de usturoi pisat, morcovii pișați, gogoșarul murat tăiat cubulețe și oțet după gust. Între timp, cele 3 ouă se bat bine cu sare și piper, într-un castron încăpător. Se adaugă smântâna și se bate bine. După ce ciorba a dat câteva clocote, se ia de pe foc și se lasă puțin să se răcorească. Ouăle bătute se amestecă, treptat, cu câteva linguri de supă, apoi se toarnă cu grijă în oala cu ciorbă. Se servește cu ardei iute, și cine mai dorește, poate adăuga eventual încă o lingură de smântână, oțet, sau mujdei de usturoi.

Lichior de miez de nucă

Ingrediente:

1/2 kg miez de nucă, 1 kg zahăr, 1 litru de alcool dublu rafinat de cel puțin 85% sau 2 litri de vodcă fină de 40%, 2 pliculețe de zahăr vanilat, 1,5 litri de apă plată sau apă de izvor, dacă se folosește vodcă, sau 2,5 litri, dacă se folosește alcool dublu rafinat.

Mod de preparare:

Miezul de nucă se dă la cuptor, la foc mare și se prăjește potrivit, apoi se macină, ca pentru prăjitură (nu exagerat de fin). Zahărul se caramelizează ușor, se amestecă cu alunele măcinate și se stinge cu circa o jumătate de litru de apă. Se fierbe compoziția aproximativ 25 de minute de la primul clocot,

apoi se ia de pe foc, se adaugă zahărul vanilat și se lasă să se răcească, amestecând din când în când. Dacă începe să se îngroașe prea tare, se mai adaugă un pahar cu apă. Când s-a răcit complet la temperatura camerei se adaugă și alcoolul sau vodca, se toarnă într-o damigeană de 5 litri și se închide. Se lasă așa 3-4 zile, după care se adaugă și restul de apă. Se închide din nou și se lasă circa 6-8 săptămâni într-o încăpăre ferită de lumină puternică. După această perioadă se strecoară, se toarnă în sticle și se păstrează închise ermetic. Se servește rece.

Mere în caramel

Ingrediente:

3 mere, 300 g zahăr cristalin, 2 pliculețe de zahăr vanilat, o jumătate de linguriță de scorțișoare pudră, 3-4 linguri de zeamă de lămâie, solzi de migdale prăjite sau spumă de frișcă la servire.

Mod de preparare:

Merele se spală, se curăță de coajă, se scot sămburele și se feliază, dar decojirea nu este obligatorie, căci merele coapte cu coajă sunt foarte estetice. Zahărul se caramelizează, iar prin această baie de caramel se trec feliile de fructe, care se lasă câteva secunde, apoi se scot pe o tavă termorezistentă căptușită cu

hârtie de copt. Caramelul rămas se stinge cu zeama de lămâie, apoi se amestecă cu zahăr vanilat. Merele așezate pe tavă se presară cu scorțișoara pudră, iar siropul de caramel se toarnă peste ele. Se dă la cuptorul preîncălzit circa 12-15 minute, apoi se așează pe farfurii și se ornează cu de migdale prăjite, iar la servire se poate adăuga frișcă sau înghețată de vanilie. Merele în caramel se pot servi calde sau reci, după preferință, iar în serile de iarnă se asortează foarte bine cu un vin fiert.

Rubrică realizată de Eva Laczko

Vor fi prezenți cei mai apreciați profesioniști din coafură, make-up și manichiură, specialiști din cadrul unor firme de renume internațional. Workshop-ul de comunicare și relații cu clienții este noutatea acestei ediții. O zi este dedicată machiajului, două zile hair styling-ului, o zi barber plus prezentare școlii de meserii și zilnic workshop-uri

MODĂ

Beauty Days transformă Satu Mare în capitala frumuseții pentru patru zile

Anul acesta, Beauty Days a ajuns la cea de-a V-a ediție. În perioada 16-19 noiembrie, Satu Mare va găzdui cel mai important eveniment de frumusețe din nord-vestul țării. Evenimentul este organizat de Primăria Satu Mare în parteneriat cu Salonul Expressive Eva Czikai Satu Mare.

La fel ca anul trecut și ediția din acest an se va desfășura la Casa Meșteșugarilor din municipiul Satu Mare și va reuni specialiști de top din domeniul make-up-ului, hair styling-ului. Vor fi prezenți cei mai apreciați profesioniști din coafură, make-up și manichiură, specialiști din cadrul unor firme de renume internațional. Patru ani la rând, la final de toamnă, renumite branduri, școli și organizații au prezentat cele mai noi colecții, produse și tehnici. Anul acesta, în perioada 16 - 19 noiembrie, nume mari din domeniu vor fi prezente la Satu Mare. Astfel, am putea afirma că pentru patru zile, Satu Mare se va transforma în capitala frumuseții.

Peste 40 de maeștri, 60 de modele vor urca pe scena evenimentului

În cele patru zile, cei mai buni traineri vor fi pe scena Beauty Days și vor prezenta noile trenduri în domeniu. Evenimentul cuprinde workshop-uri interactive, în cadrul cărora specialiștii vor răspunde întrebărilor venite din partea publicului și vor face recomandări de produse și tehnici utile. Peste 40 de maeștri, 60 de modele vor urca pe scenă în aceste zile dedicate frumuseții. Și de această dată organizatorii au pregătit surprize pentru participanți. An de an, evenimentul aduce noutăți. Workshop-ul de comunicare și relații cu clienții este noutatea acestei ediții. O zi este dedicată machiajului, două zile hair styling-ului, o zi barber plus prezentare școlii de meserii și zilnic workshop-uri.

Principalul scop al evenimentului este ridicarea nivelului de cunoaștere al profesioniștilor care lucrează în domeniul estetic, coafură, frizerie, cosmetică, machiaj, manichiură. Beauty Days facilitează întâlniri între profesioniștii din nord-vestul țării, specialiști recunoscuți pe plan național și internațional.

Prima zi îmbină comunicarea cu ritualul de machiaj și tratament

Ediția din acest an începe joi, 16 noiembrie cu un workshop de coafură L'oreal Professionnel. Apoi, urmează o conferință de comunicare. Psiholog Mirrela Iank va susține un workshop de comunicare și relații cu clienții în domeniul serviciilor de înfrumusețare. Seminarul este dedicat persoanelor și specialiștilor din domeniul serviciilor de înfrumusețare care își doresc atragerea și fidelizarea clienților prin servicii de calitate. În paralel, vor avea loc seminarii de machiaj susținute de Atelier Paris. Doi dintre cei mai buni traineri ai Atelier Paris vor fi în acest an pe scena Beauty Days: Oxana Novacoviici și Oana Maria Borza.

Paese vine cu machiaj ten matur ce va fi prezentat de Cristian Bucă și produse ce îmbină ritualul de machiaj cu unul de tratament, având acțiuni anti-age, anticearcăn, hidratant și hrănitor.

După pauza de amiază, pe scena evenimentului urcă Alex Rădulescu & Anca Pop.

Ziua va fi încheiată de Iana Wilkofer cu "Magia și armonia culorilor - machiaj 3D cu pigmenți lichizi".

Participând la evenimentul organizat de Salonul Expressive Eva Czikai Satu Mare în parteneriat cu Primăria Satu Mare aveți ocazia să o vedeți muncind pe fondatoarea Academiei de machiaj Iana Wilkofer din Praga.

Iana Wilkofer este dublă campioană World Makeup Wars - Battle of Faces & Makeup Warrior, vicecampioană World Makeup Wars - Makeup Fighter, membră a juriului la Naționala Hair Championship - Praga, membră a juriului la Naționala Makeup Championship - Praga.

Workshop-uri make up în paralel cu seminarii de coafură

A doua zi continuă cu machiaj corector. Ziua de vineri începe un workshop make up susținut de Atelier Paris cu tema Machiaj corector, urmat de workshop make up cu tema "Matematica și psihologia culorilor" susținut de Iana Wilkofer.

"Simplitatea este cheia. Descoperă Remedy", este tema prezentării Skincare - Comfort Zone.

Prima parte a workshop-ului va fi dedicată teoriei, prin prezentarea unor materiale video și poze care să ajute make-up artiștii să execute corecții care să pună în evidență trăsăturile fiecărei persoane.

Și vineri au loc în paralel seminarii de coafură susținute de brandul L'oreal Professionnel. Betai Sandor - ambasador L'oreal Professionnel va fi prezentă pe scena evenimentului cu L'oreal Professionnel Bridel.

Fundația Intercoiffure România va prezenta Colecția "Simply White 2017-2018. Adrian Colesniuc - director artistic Intercoiffure România, Lucian Bratu - vicepreședinte, vor fi prezenți la Satu Mare. Fundația Intercoiffure România este prima grupare organizată a coafurilor din România și, în același timp prima organizație din Europa de Est care a reușit să se afilieze cu Intercoiffure mondial.

Ziua se încheie cu Colecția 2017-2018 - Label.M și Matix cu colecția toamnă iarnă.

"Frumusețea pe chip și în suflet"

Cu un workshop make up prezentat de Alex Rădulescu & Anca Pop începe ziua de sâmbătă. Pentru Alex Rădulescu arta machiajului "înseamnă mult mai mult decât aplicarea unor produse profesionale pe față, înseamnă artă cu adevărat, imaginație și viziune".

A colaborat cu firme de talie internațională și a machiat vedete naționale și internaționale.

Apoi pe scena Beauty Days va urca Diamond Nails cu un workshop de manichiură cu tema Decorațiuni de sezon din gel lac și din porțelan.

"Frumusețea pe chip și în suflet" este tema prezentată de Skincare - Comfort Zone.

În paralel vor avea loc seminarii coafură. Dancso Erika aduce coafuri de ocazie din Ungaria, apoi pe scenă urcă Davines. Nashi Argan vin cu vopsea tratament.

Peste 40 de maeștri, 60 de modele vor urca pe scenă în aceste zile dedicate frumuseții

Screen pune punct seminariilor organizate în cadrul ediției din acest an a evenimentului Beauty Days.

Workshop-urile continuă și duminică. Cei prezenți vor începe ziua cu Bărbosul Prietenos, care va prezenta tunsoiri, shaving și aranjat barbă. Apoi, Dancso Erica va susține un workshop. Vor fi prezentate coafuri de ocazie. Wellbeing Day Davines pune punct evenimentului cu un workshop cu tema "Tratamente și terapii în salon".

Intrarea la eveniment se face doar pe bază de invitație/rezervare, care se pot obține de la reprezentanții de vânzări ai brandurilor partenere. Atenție! Acestea nu se pot obține la fața locului, doar anticipat.

Evenimentul a fost organizat prima dată la Satu Mare în 2012

Cu o pauză de un an evenimentul a fost organizat prima dată în 2012, apoi a urmat ediția din 2014, când șase firme internaționale au prezentat colecțiile pentru 2015. După ce în octombrie 2014, și-au lansat la Paris și Londra produsele în noiembrie, reprezentanții acestor firme s-au întâlnit cu reprezentanții în domeniul coafurii în municipiul Satu Mare. Astfel, coaforii din nord-vestul țării au avut ocazia să audă din gura specialiștilor care sunt trendurile și cel mai important să-i vadă pe aceștia muncind.

În 2015, Beauty Days a fost organizat în perioada 19-22 noiembrie și a facilitat întâlnirea dintre firmele producătoare din domeniu, academii, școli și organizații, prezente în municipiul Satu Mare prin intermediul specialiștilor recunoscuți atât pe plan național cât și internațional. Ediția din 2016 s-a desfășurat în perioada 16-20 noiembrie.

Prin acest eveniment dedicat profesioniștilor, Satu Mare va găzdui patru zile de frumusețe, culoare, creație.

Stela Cădar

PROGRAM SEMINARII		BEAUTY DAYS SATU MARE 2017
JOI / 16.11.2017 SEMINARIILE MACHIAJ		
10:00 - 11:30	ATELIER PARIS MAKE UP BRIDAL & CUTTER LOOK	ATELIER PARIS
11:45 - 13:15	PAESE MACHIAJ TEN MATUR	PAESE
13:15 - 14:00	FAJZA DE NANA	FAJZA DE NANA
14:00 - 15:30	ALEX RĂDULESCU ANCA POP Wed. Care & Smiley eye Holographic Shadow	ALEX RĂDULESCU ANCA POP
15:45 - 17:15	IANA WILKOFER Magia și armonia culorilor - machiaj 3D cu pigmenți lichizi	IANA WILKOFER
VINERI / 17.11.2017 SEMINARIILE COAFURĂ		
10:00 - 11:30	L'oreal Professionnel L'oreal Professionnel Bridel	L'OREAL PROFESSIONNEL
11:45 - 13:15	Fundația INTERCOIFFURE ROMANIA Colecția "SIMPLY WHITE" 2017-2018	intercoiffure ROMANIA
13:15 - 14:00	FAJZA DE NANA	FAJZA DE NANA
14:00 - 15:30	LABEL.M Colecția 2017-2018	label.m
15:45 - 17:15	MATRIX Colecția Toamnă / Iarnă Matix Professional CUT & COLOR & REV. P.	MATRIX
SÂMBĂTĂ / 18.11.2017 SEMINARIILE COAFURĂ		
10:00 - 11:30	DANCOS ERIKA, Ungaria Coafuri de ocazie	DANCOS ERIKA
11:45 - 13:15	DAVINES Scene Collection	DAVINES
13:15 - 14:00	FAJZA DE NANA	FAJZA DE NANA
14:00 - 15:30	NASHI ARGAN Nashi. Cămin 53. Wopsea instantanee	nashi ARGAN
15:45 - 17:15	SCREEN Scop: Growing Beauty	SCREEN

DIETĂ

Consumă și produse bio pentru sănătate și protecția mediului

Este în puterea noastră să eliminăm produsele cu substanțe chimice de sinteză

În doar câțiva ani, piața de produse alimentare și cosmetice a suferit modificări semnificative, tot mai mulți consumatori descoperind avantajele, atât pentru sănătate, cât și pentru protejarea mediului înconjurător a produselor bio. În cele ce urmează voi încerca să deslușesc pentru dumneavoastră semnificația cuvintelor bio, ecologic și organic, cât și condițiile necesare pentru ca un produs să fie numit din punct de vedere legal bio.

Alimentele organice sunt fructele și legumele rezultate în urma proceselor care au loc pentru producerea lor cu ajutorul agriculturii organice. Deși definiția alimentelor organice diferă de la o țară la alta, agricultura organică are drept trăsături generale practicile de cultură biologică, mecanice, care încurajează reciclarea resurselor, promovează echilibrul ecologic și conservă biodiversitatea.

Agricultura organică nu permite folosirea pesticidelor și a fertilizatorilor chimici și, în general, alimentele organice nu sunt modificate genetic, nu sunt sterilizate prin iradiere, nu sunt tratate cu solvenți industriali și nu conțin aditivi sintetici.

Istoria agriculturii în ansamblu poate fi descrisă ca fiind organică până în secolul 20, când au fost introduse procesele chimice în producția alimentară. În anul 1940 a apărut termenul de agricultură organică și tot de atunci s-a înrădăcinat concepția că mâncarea organică este mai sănătoasă, atât pentru oameni cât și pentru mediul înconjurător.

Dar care este diferența între termenii organic, bio și ecologic? Răspunsul este: niciuna. Termenul "organic" se întâlnește în spațiul anglo-saxon: organic food, organic milk etc.

Termenul "bio" înseamnă același lucru, fiind folosit în special în spațiul franco-german: agriculture biologique. Și "eco" înseamnă același lucru, desemnându-se calitatea produsului de a fi prietenos cu mediul.

Certificarea bio are rolul de a-i proteja pe consumatori, de a-i ajuta să diferențeze ușor produsele bio adevărate, față de cele care ar putea doar să-i păcălească pe oameni. În România, pe sigla de certificare scrie "Agricultură Ecologică".

Pe de altă parte, din punct de vedere legal, termenul "natural" nu înseamnă nimic, este doar o denumire de marketing. Orice poate fi natural fără constrângeri legale. Din punctul de vedere al certificatelor private, termenul de "natural" se folosește pentru unele cosmetice care nu îndeplinesc toate condițiile pentru a fi organice sau bio, este o stare de mijloc între cosmeticele obișnuite și cosmeticele organice.

Legal, se pot certifica bio doar produsele agricole sau alte produse care au legătură cu domeniul agricol: semințe, carne, mâncare procesată, lactate.

Din punct de vedere comercial, există certificări ale unor organisme private pentru produse cum sunt cosmeticele sau activități (restaurante sau firme de catering).

În ceea ce privește certificarea cosmeticelor, trebuie să ținem cont de două aspecte. Dacă produsul cosmetic respectiv are toate ingredientele provenite din exploatarea agricolă, atunci acesta poate fi certificat legal, ca fiind un produs cosmetic bio. Dacă ingredientele sale conțin componente neagricole, produsul poate fi certificat legal, de către un organism independent, dar nu este un produs bio

Din punct de vedere legal, nu s-a stabilit nici un standard pe care cosmeticele trebuie să le îndeplinească. Totul este la nivel privat.

Acum, apare întrebarea firească: dacă un produs se numește organic/bio/eco înseamnă că sigur este așa? Da, în ceea ce privește agricultura ecologică unde există obligativitatea de a declara produse bio doar produsele certificate. Nu, la cosmetice pentru că certificarea nu este impusă de lege.

Eticheta de "produs natural" induce însă în eroare consumatorul, nefiind un termen reglementat legislativ, sub umbrela de "produse naturale 100%" putând fi comercializate orice produse, cu conținut de aditivi și conservanți alimentari, fără a fi neapărat de calitate și deseori nefiind certificate ecologic.

Există 4 încadrări pentru etichetarea produselor organice: 1) 100% organice, ceea ce înseamnă că toate ingredientele sunt produse organice; 2) organic, cel puțin 95% sau mai mult din ingrediente sunt organice; 3) făcut cu ingrediente organice, conține cel puțin 70% ingrediente organice; 4) mai puțin de 70% ingrediente organice, cel puțin trei dintre ingredientele produsului sunt organice.

Pentru ca un produs să fie certificat ca organic, în Europa, el trebuie să fie produs într-un mod care aderă la standardele Europene. Uniunea Europeană (din care face parte și țara noastră) acordă atenție acestor produse certificate organice, iar sloganul operațional este "ceea ce este bun pentru natură este bun și pentru tine".

Consumul produselor bio este un act responsabil

Este desigur greu să ne schimbăm deciziile de cumpărare, majoritatea dintre ele guvernându-ne comportamentul de consum dintotdeauna. Putem însă de-

Consumul de produse organice este în primul rând o opțiune în direcția beneficiilor oferite de natură, cu ceea ce are ea mai bun: alimente bogate în vitamine, minerale și enzime naturale, cu o valoare nutrițională net superioară produselor tratate cu pesticide sau chiar modificate genetic, cultivate în soluri fertilizate chimic.

veni consumatori responsabili prin informarea continuă și prin alegerile etice pe care le facem atunci când cumpărăm un produs, aceștia fiind pașii pe care putem să-i facem pentru protejarea sănătății noastre. Consumul de produse organice este în primul rând o opțiune în direcția beneficiilor oferite de natură, cu ceea ce are ea mai bun: alimente bogate în vitamine, minerale și enzime naturale, cu o valoare nutrițională net superioară produselor tratate cu pesticide sau chiar modificate genetic, cultivate în soluri fertilizate chimic. Totodată, în acest fel putem controla și limita consumul de hormoni de creștere, antibiotice și substanțe medicamentoase folosite în produsele standard de origine animală.

Este în puterea noastră să eliminăm din alimentație produsele în a căror compoziție regăsim o listă lungă de substanțe chimice de sinteză, a celor ce conțin coloranți și conservanți artificiali, potențiatori de aromă sau grăsimi trans (care nu pot să fie absorbite de organism, intoxicând celulele și perturbând organismul și digestia).

Cu toții apreciem calitatea și gustul autentic al roșiilor de sezon românești, incomparabil superioare roșiilor de seră, disponibile în restul anului în marile magazine. Dincolo de gust "roșiile de grădină" aduc numeroase beneficii pentru sănătate.

Din păcate, specialiștii de mediu estimează că în ultimul secol s-a pierdut 75% din diversitatea genetică a culturilor agricole. Industria alimentară se sprijină în mare măsură pe cultivarea intensivă a unui număr limitat de varietăți ale soiurilor de legume și fructe. Cele mai multe culturi convenționale sunt hibridizate pentru a produce exemplare mari, atractive, în detrimentul tulpinilor autohtone care ar putea fi natural tolerate în condițiile regionale de mediu (climă, sol, dăunători) și nu ar avea nevoie de "ajutor chimic" pentru creștere și dezvoltare.

În tot acest timp, multe ferme ecologice fac eforturi pentru cultivarea în mod natural a soiurilor de plante caracteristice zonei geografice și condițiilor climatice, înțelegând că diversitatea este esențială pentru supraviețuirea acestor specii.

Trebuie menționat și faptul că există și produse organice necertificate, dar legal nu pot fi numite așa. Este vorba de micii fermieri care produc natural, fără chimicale, dar care nu și-au certificat produsele.

Să cumperi de la acești producători este o dovadă de încredere, dacă îi cunoști și știi că produc în condiții bune, atunci este în regulă. Doar că aceste produse nu pot fi comercializate cu una din denumirile bio, organic sau ecologic. Pentru unii producători, certificarea înseamnă doar birocrație, acte și cheltuieli suplimentare.

ing. chimist Mircea Georgescu
tel. 0721202752

MELISSA - Magazin produse naturale pentru sănătate

Este mai ușor să previi decât să tratezi o boală...

Experiență de peste 10 ani în slujba sănătății dumneavoastră!

Informații: 0721.202.752
Adresa: Satu Mare, str. Cuza Vodă, nr. 12
(vis-a-vis de Poliție)

Ce alimente nu e bine să încalzești în cuptorul cu microunde

Cuptorul cu microunde poate fi un aparat extrem de util. Nu numai că ajută la încălzirea alimentelor și băuturilor, dar poate fi folosit chiar și la gătit.

Totuși, anumite alimente nu trebuie puse niciodată în cuptorul cu microunde.

Ouă în coajă

Sub nicio formă nu trebuie să încerci să fierbi un ou la microunde. Pe măsură ce oul se va încălzi, presiunea din interior va crește și în cele din urmă va exploda.

Ardei iute

Capsaicina, substanța care determină iuțeala ardeiului iute, se vaporizează când este supusă la temperaturile înalte din cuptorul cu microunde.

Ardeii nu va exploda, dar cu siguranță vaporii rezultați ar trebui evitați pe cât posibil?

Cană cu apă

Poate părea normal să încalzești la microunde o cană cu apă pentru ceai. Problema este că se va supraîncălzi fără ca apa să fiarbă și atunci când vei amesteca se poate sparge.

Carne procesată

Nu puneți la microunde crenvurști. Potrivit unui studiu publicat în revista de specialitate Food Control, aditivii alimentari din produsele de carne procesată duc la formarea de colesterol oxidat, care pot provoca boli de inimă. Este o cale ușoară de a transforma o mâncare proastă într-una și mai proastă.

Legume verzi cu frunze

Legumele vrezii cu frunze devin periculoase când sunt puse la cuptorul cu microunde. Potrivit oamenilor de știință de la Universitatea din Colorado, acestea pot produce scântei care duc la deteriorarea aparatului.

1 buc. 29 ron

5 buc. 135 ron

COMPRESĂ RECE ABSORBANTĂ MomCare - cold pack

pentru o regenerare postnatală facilă

indicat imediat după nașterea naturală sau pe plaga de cezariană

- compresă absorbantă de mari dimensiuni care înglobează dispozitivul de răcire
- răcirea este instantă după spargerea bulei interioare
- calmează perineul sensibil sau lezat
- răcirea zonei afectate calmează durerile și umflăturile, ameliorează simptomele inflamatorii și are efect hemostatic
- nu necesită înghețare prealabilă
- se recomandă 5-6 bucăți

Distribuitor exclusiv în România:
SC ATOMEDICAL VEST SRL, 410154 Oradea,
Str. Louis Pasteur nr. 58, jud. Bihor

www.atomedicalvest.ro   webshop@atomedicalvest.ro

Comenzi telefonice: 0731-353-207   Livrări în toată țara

SATU MARE, str. Gheorghe Lazăr, nr. 1, ap 28, Parter
Orar: De Luni până Vineri de la ora 8:00-16:00

Avem un nou regizor (Vadas Laszlo), un nou scenograf (Alpar Albert), un nou actor în rol principal (Cătălin Mareș) și o nouă poziție în schema spectacolului, aceea de dramaturg care semnează aducerea la zi a unui text scris în anii 1830 (Cristina Maria Chirilă). În aceste condiții era firesc ca spectacolul să fie primit cu surprindere, chiar din seara avanpremierii.

SPECTACOLE

“Revizorul” modernizat, opțiunea Teatrului de Nord în epoca DNA

Într-o vreme în care corupția și anticorupția înghit tone de cerneală și mii de kilowați/oră de curent electric dedicat talkshow-urilor televizate, opțiunea Teatrului de Nord de a deschide noua stațiune a secției române cu “Revizorul” lui Gogol evocă proverbul binecunoscut cu șaua și iapa.

Cu siguranță noua producție și-a propus să marcheze răspicat schimbarea de direcție asumată de conducerea (deocamdată) interimară. Avem un nou regizor (Vadas Laszlo), un nou scenograf (Alpar Albert), un nou actor în rol principal (Cătălin Mareș) și o nouă poziție în schema spectacolului, aceea de dramaturg care semnează aducerea la zi a unui text care a fost scris în anii 1830 (Cristina Maria Chirilă). În aceste condiții era firesc ca spectacolul să fie primit cu oarece surprindere, chiar din seara avanpremierii din 27 octombrie, urmată de premiera de duminică trecută.

Când hoțul fură hoții

Așadar, la mijlocul anilor 1830 Nikolai Vasilievici Gogol se simțea în foarte mare vervă creator. I-a scris unui confrate la fel de faimos, Aleksandr Sergheievici Pușkin, cerându-i un subiect de comedie. Pușkin și-a amintit cum, într-un oraș de provincie, oficialitățile l-au confundat cu un inspector guvernamental (“revizor” - cuvântul este luat ca atare în titlul original în limba rusă) și au început să se gudură pe lângă el în speranța că vor scăpa de eventuale sancțiuni. Atât i-a trebuit lui Gogol: și-a pus talentul în mișcare atât de bine, încât de aproape 200

“Revizorul incognito” (Romul Morușan) dominând clica de funcționari corupți din oraș

de ani piesa lui rezistă în repertoriul teatrelor din toată lumea.

De ce? Simplu: natura umană este ea însăși fundamental coruptă. Așa că, oricât am râde de aventurile lui Hlestakov și am arăta cu degetul spre mica mafie locală care-l giugiulește în toate felurile, nu uităm că el însuși este un farsor care îi tapă pe fraieri de bani, seduce o mamă și o fiică și apoi dispare, nu înainte de a cădea și în păcatul bărfei, căci ce altceva este scrisoarea lui către prietenul scriitor? Evident, n-ar fi avut curaj să le spună oa-

menilor în față ceea ce gândea despre ei. Așa că piesa chiar nu are un învingător moral, iar ieșirea din rol a primarului - care le reamintește spectatorilor: “De voi râdeți!” - extinde satira la nivel universal. În acest context, localizarea și cosmetizarea textului își vor avea întotdeauna rostul, cât o mai fi lumea lume.

Reality-show scenic

Decorul este modern și oarecum suprarealist, deși destule case de ștăbi din

vremea noastră sunt decorate cu trofee de vânătoare și kitschuri, iar oglinzile distorsionează savant imaginea fanșoșelor din scenă. Căci primarul - interpretat într-un frumos și agitat crescendo de nou-venitul în trupă Cătălin Mareș - este atât de dominant în haita de trepăduși încât ceilalți devin niște umbre folosite în propriile sale jocuri. Pe undeva, fiecare dintre funcționarii și femeile din jurul acestui baron local este un trofeu al unei vânătoare care i-a ucis sufletul. Poate cu excepția fiicei, căreia Alexandra Odo-

roagă îi conferă o noblete surprinzătoare prin felul în care își refugiază personajul într-o prostrație vădit ironică la adresa propriei familii (parcă vedem celebrele poze cu Zoe Ceaușescu deprimată la chiolhanurile cuplului prezidențial).

În fiecare din micii șefi (jucați cu devotament de Stelian Roșian, Radu Botar, Vlad Mureșan, Ciprian Vultur) putem găsi trimiteri spre personaje sociale cunoscute. Adriana Vaida creează o “damă bine” din noul high-life, în contrast strident cu fiica ei, iar Crina Andriucă și Raluca Mara formează un cuplu bufonard care pare să rădă și el pe înfundate, hlizit, de toată situația. În această menajerie de circ dresată de figura tot mai obosită a primarului năvălește, și dă totul peste cap, presupusul revizor, de fapt un “spectator fără bilet”, jucat de Romul Morușan într-un “allegro furioso” binevenit, frenetic, contrabalansat de calmul sictirit cu care Andrei Stan desenează portretul amicalului ceva mai lucid. Această rescriere a comediei într-o cheie de reality-show este, desigur, meritul dramaturgului de spectacol.

Și când totul pare rezolvat, iar primarul își reocupă, zâmbind ușurat, locul în vârful piramidei sociale, scrisoarea seceră aparențele aducând a doua moarte, cea spirituală, cea fără leac. Nu mai e nevoie, ca în textul original, să apară revizorul cel real: judecata morală s-a pronunțat deja și este irevocabilă. “Lascia ch’io pianga” e tot ce rămâne, sugerat, apoi cântat de-a dreptul de majordomul cu priviri reci interpretat de Cristian But. Rora Demeter apare în “prologul din lojă”, iar ansamblul petenților e completat de Roxana Fănață, Alina Negrău și Dorina Nemeș, alături de Narcis Blideran, Codruța Cadar, Niculina Tincu și Daria Pisaltu.

Valisie A.

“Dama de pică” de Ceaikovski revine pe scenele românești

La începutul anului 1954, primul spectacol al noii săli a Operei Naționale din București a fost dedicat unei opere ruse, în ton cu timpurile proletcultismului, când tot ce venea de la “marele frate” răsăritean era prezentat în tonuri triumfale. Întâmplarea face ca opera aleasă atunci, “Dama de pică” de Piotr Ilici Ceaikovski, să fie cu adevărat o capodoperă, tot mai apreciată pe scenele lumii.

Redescoperirea acestei lucrări a culminat în anul 1992, când s-au lansat trei spectacole care au ajuns pe DVD și sunt disponibile pe Youtube, dirijate de Valeri Gergiev la Teatrul Mariinski din Sankt Petersburg, Seiji Ozawa la Viena și Andrew Davis la Festivalul de la Glyndebourne. A urmat în 1999 o producție la Metropolitan Opera din New York, avându-l cap de afiș pe Plácido Domingo, iar acest șir de înregistrări au redat bine meritata faimă unei opere unice în felul ei, care până atunci fusese populară doar în spațiul de cultură slavă, cu producții de referință la marile teatre ale Rusiei.

De aceea prezența în Festivalul Internațional “Elena Teodorini” de la Craiova a Teatrului Național de Operă și Balet “Maria Bieșu” din Chișinău cu “Dama de pică” a stârnit un mare interes nu doar printre localnici, ci și printre iubitorii de operă cunoscători din țară. Sosirea

Trupa Teatrului Național de Operă și Balet “Maria Bieșu” din Chișinău a fost aplaudată la scenă deschisă la Craiova

artiștilor din Republica Moldova era ea însăși o atracție în acest repertoriu întrucât țara lor a fost și este expusă influenței culturii ruse, cu școala ei de operă și canto dintre cele mai renumite. Așa că ne așteptăm la un spectacol bun.

Opera lui Ceaikovski este greu încadrabilă într-un tipar. Are momente de mare intensitate dramatică, dar și numere corale și de balet amintind de “grand opera” franceză. Muzica ei oscilează între

armonii aspre, aproape de spiritul secolului 20, și melodii foarte accesibile, dar și adaptări ale stilului rococo. Fapt este că a fost scrisă foarte repede, în mai puțin de două luni, iar compozitorul a fost sigur că a reușit o capodoperă, lăsând la o parte pesimismul său cronic. Intuiția i-a fost confirmată de marele succes al premierii din decembrie 1890, iar seria pozitivă continuă până azi.

Adaptând o scurtă năvelă de Pușkin,

opera ne poartă prin spirala decăderii ofițerului Gherman, îndrăgostit nebunește de o tânără nobilă (întâmplător logodită) și posedat de ideea unui câștig rapid la casino în urma unei serii de trei cărți norocoase, pe care se zice că le-ar ști bunica fetei, bătrâna contesă, supranumită “Dama de pică” (o carte simbol al morții). Cele două obsesii dospesc în mintea eroului până la delir, iar rolul este unul redutabil, cerând un tenor dramatic

cu voce largă și calități actoricești peste media genului. Din fericire, în 29 octombrie la Craiova ucraineanul Aleksandr Schulz s-a dovedit un demn urmaș al lui Nelepp, Atlantov sau Anjaparidze, tenori care au făcut istorie cu acest rol. De la primele sale intervenții sala a fost cucerită, iar aplauzele au fost intense și sincere. O voce metalică în registrul grav, rotundă în registrul superior, și o prezență, i-am zice, luciferică pe scenă l-au făcut pe tenorul din Odessa să triumfe.

Impresionantă a fost și Liliana Lavric în rolul scurt, dar fundamental, al contesei, iar Vladimir Dragoș a marșat pe amplitudinea vocii în rolul prințului Elețki. Din păcate, Boris Materinco (artist emerit al Moldovei) a avut ratări în rolul altfel fermecător al contelui Tomski, iar Alla Mishakova n-a fost prea convingătoare în ariile mari ale tinerei Liza. Ne-au plăcut ansamblurile corale, bine cântate și jucate, deși corurile mari și baletul au lipsit din pricina scenei mici și a costurilor logistice. Paradoxal, asta a accentuat drama, dându-i un aer paroxistic, verist, chiar suprarealist. Spre lauda lor, moldovenii au oferit integral scena finală, de la casino, cântată impecabil (cu excepția baladei lui Tomski). Publicul a fost prins în intrigă, pauzele dintre tablouri fiind primite cu o tăcere încordată, iar dirijorul azer Yalcin Adigezalov a punctat expert motivele cheie ale partiturii.

“Dama de pică” revine în stagiunea viitoare la Opera Română din Cluj, cu sâtmăreanul George Godja în distribuție.

“Obiectivele și rezultatele acestui proiect au contribuit la definirea și clarificarea conceptelor de software educațional și de manual digital și la realizarea cadrului de manifestare a inițiativelor, a creativității și contribuțiilor științifice ale cadrelor didactice, cu impact în sistemul de învățământ românesc”.

Experiențele unor elevi de la Colegiul Economic în ținutul Maramureșului

În organizarea profesorilor Adriana Silaghi și Lavinia Rusu, bobocii Colegiului Economic “Gheorghe Dragoș” Satu Mare, din clasele a IX-a E și a IX-a F, au întreprins o excursie în Maramureșul istoric.

Iată lista elevilor întâmpinați în ziua plecării de profesorul Alin Silaghi: Pridea Alin, Gherman Marius, Domuța Adrian, Porombovics Emanuel, Vrșan Anamaria, Szilaghi Kevin, Toduț Andreea, Vaszil Erik, Pinteș Mădălina, Cădar Lorena, Balint Norbert, Fecete Cris, Andor Marian, Balint Bernadeta, Motica Marc, Borcovan Denisa, Lucean Ștefania, Walter Antonio, Cherecheș Flaviu, Berta Ștefania, Kocsan Erik, Pintye Dominik, Petrillac David, Petric Rares, Jurji Cristian, Nezezon Thomas, Cosma Alex, Filimon Patricia, Șuta Eduard, Kiss Anabela, Balint Ștefania, Smuliak Mihai, Dănuț Vasile, Bogdan Adin, Paul Alexia, Pop Antonio, Moise Daniel, Tămășan Cintia, Papp Denis, Sima Cosmin, Fanea Ariana, Amariei Alexandru.

La Muzeul Victimelor Comunismului

Ajunși în Sighetu Marmăției, elevii au pășit timid în vechea închisoare, azi Muzeul Victimelor Comunismului, și-au luat pliante de prezentare oferite și au ascultat materialul audio. Trecând din celulă în celulă, ei au fost profund marcați de modul brutal în care a acționat Securitatea la colectivizare și au lăcrimat în celula lui Iuliu Maniu, când au aflat la ce umilțe a fost supus marele

Elevii au vizitat mai multe obiective turistice din Maramureșul istoric printre care și Muzeul Satului

patriot român, realizator al Unirii Transilvaniei cu România din 1918.

A urmat o vizită la Muzeul Satului, unde elevii au admirat vechi căsuțe maramureșene, presa de ulei din Sighet și cuptorul unde țărăncuțele prăjeau semințe de floarea soarelui.

Săcel - o bună gazdă

La un moment dat drumul județean trece paralel cu calea ferată, o superbă lucrare arhitectonică, cu un mare tunel

și mai multe viaducte, după care autocarul intră în curtea pensiunii în care au fost cazați timp de două zile. Seara, la cină, mirosurile îmbietoare a tot felul de minunății gastronomice au deschis apetitul mesenilor, astfel că preparatele au fost în grabă înfulecate de cei mici. Dimineața, trompeta sună deșteptarea, așa că elevii buimaci de somn sar speriați din paturi. Era o glumă a profesorilor însoțitori care rapid au schimbat trompeta cu o melodie a celor de la HI-Q-Bună dimineața.

Telescaunul Borșa a fost următoarea oprire unde cei prezenți inițial au avut un sentiment de frustrare... 30 de lei urcarea și coborârea. Nicio reducere pentru copii...

Mașina de spălat automată de pe Iza

După o ciocolată caldă servită la baza părții, grupul de turiști se îmbarcă din nou în autocar. O destinație nouă... Spălătul lănei cu ajutorul forței apei, a

văltoarei de pe Iza. La Săcel mai există o moară unde Iza lovește apa cu o forță ce răscolește lucrurile din vâltoare.

Două lecții teoretice

După ce și-au luat la revedere de la vâltoare, profesorul Lavinia Rusu le-a explicat copiilor etimologia cuvântului “viaduct” care provine din limba latină (via înseamnă drum, iar duc, ducis, ductum ne duce cu gândul la purtător, conducător, călăuzitor). Erau în fața unui viaduct la Săcel. Rapid, profesorul Silaghi de la Colegiul Tehnic “Unio-Traian Vuia” îl roagă pe Norbert, elev la liceul cu pricina, să le explice tuturor modul practic al construcției unei punți de leagătură între două dealuri/munți etc. Norbert intră rapid în joc, își etalează cunoștințele de viitor constructor, le explică celorlalte ce înseamnă arcul de cerc într-o construcție, fierul beton folosit la respectivul viaduct, diferențele între podurile rutiere și cele de cale ferată. La sfârșitul expunerii, toată lumea aplaudă, se bifează și parteneriatul între cele două școli prin sublinierea importanței construcțiilor rutiere și feroviare în dezvoltarea turismului românesc.

Duminică dimineața, autocarul pornește din nou la drum, iar o rugăciune însoțită de o bogată prezentare a mănăstirii Bârsana a deschis sufletele copiilor către Divinitate.

Alte scurte opriri pe traseu, una la Iojib și alta la intrarea în oraș, anunțau de fapt că excursia se apropie de sfârșit. Părinții sau taxiurile îi așteptau pe copii în fața școlii. Visul frumos se terminase.

Informațiile ne-au fost comunicate de profesorul Lavinia Rusu.

A consemnat V.N. Deleanu

Participarea eminescienilor la Conferința Națională de Învățământ Virtual, ediția a XV-a

Echipa Multitouchcme a Colegiului Național Mihai Eminescu a participat, în data de 28 octombrie 2017, la Conferința Națională de Învățământ Virtual (CNIV), ce promovează tehnologii și metodologii inovative în educație, în cercetare și în perfecționarea continuă în mediile preuniversitar, respectiv universitar.

Conferința Națională de Învățământ Virtual se adresează autorilor de produse E-Learning și Software Educațional, cercetătorilor, profesorilor, studenților și elevilor cu preocupări în domeniul tehnologiilor educaționale. La fiecare ediție, lucrările CNIV proiectează un învățământ al viitorului, vorbesc despre succesul folosirii mediului digital în educația și formarea profesională, despre cât de aproape suntem de Virtual Reality Learning și despre rezultate practice și aplicații originale.

Anul acesta conferința a fost organizată de Ministerul Educației și Cercetării, Universitatea din București, Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, SIVECO România SA București și desfășurată în Universitatea Lucian Blaga din Sibiu - Facultatea de Inginerie (Departamentul de Calculatoare și Inginerie Electrică).

Conferința din anul acesta este de-

dicată acad. Octav Onicescu și acad. Gheorghe Mihoc, fondatorii școlii de probabilități și statistică matematică.

Echipa Multitouchcme a fost reprezentată de către profesorii eminescieni dr. Georgeta Cozma, coordonatorul Echipii Multitouchcme, și prof. Claudia Pop, și de către elevul Mihalca Patrik. Reprezentanții Colegiului Național Mihai Eminescu din Satu Mare au participat la conferință ca autori de lucrări științifice ce sunt publicate în volumul CNIV - 2017. Virtual Learning - Virtual Reality.

Diplome de Excelență la 15 ani de la organizarea CNIV

Prof. Dr. Georgeta Cozma, coordonatorul Echipii Multitouchcme, a obținut diploma de excelență pentru „contribuții deosebite în organizarea și promovarea activităților proiectului de educație și cercetare CNIV (Conferința Națională de Învățământ Virtual), de la Universitatea din București, fondat în anul 2003. Obiectivele și rezultatele acestui proiect au contribuit la definirea și clarificarea conceptelor de software educațional și de manual digital și la realizarea cadrului de manifestare a inițiativelor, a creativității și contribuțiilor științifice ale cadrelor didactice, cu impact în sistemul de învățământ românesc.”

Patru proiecte propuse de Echipa Multitouchcme și Atelier Transdisciplinar al Centrului Județean de Excelență Satu Mare au fost acceptate și incluse în volumul conferinței antemenționat.

Lucrarea Visul zborului - Istoria aviației române este semnată de elevul Patrik Mihalca din clasa a X-a și de coordonatorii acesteia prof. dr. Georgeta Cozma și prof. Nicoleta Cherecheș de la Colegiul Național Mihai Eminescu.

Este o pagină Web, cu valoare de resursă educațională, care poate să susțină procesul de e-Learning, metodă de predare interactivă modernă, specifică Erei Informației și a Cunoașterii.

Pentru accentuarea aspectului educațional s-a realizat o conexiune la platforma Wand.education, ultimul produs SIVECO România în materie de resursă educațională. Lucrarea a obținut Premiul III la Concursul Național „Istorie și societate în dimensiune virtuală” 2017 și Diploma de Onoare 2 la competiția „International Luma StarT Award” 2017 din Finlanda.

Lucrarea Rechargeable Future este semnată de absolvenții eminescieni Szollosi Thomas și David Gabor (acum, studenți) și de coordonatorul acesteia prof. dr. Georgeta Cozma, avându-i referenți științifici pe prof. Ioan Pop și prof. Claudia Pop. Lucrarea se înscrie în categoria Nature and environment și propune un concept de

mașină electrică ce își reîncarcă bateriile folosind toate sursele naturale de energie. Proiectul a obținut Medalia de Argint la concursul INFOMATRIX 2017, secțiunea Computer Art.

Lucrarea FLIE - Învăț să zbori! este semnată de absolventa eminesciană Alice Nemeș-Caramaliu (acum, studentă) și de coordonatorii acesteia prof. Elenita Durla-Pașca și prof. dr. Georgeta Cozma. Lucrarea vorbește despre un joc 3D în browser care dezvoltă tema zborului, cercetată în cadrul activităților Echipii Multitouchcme de la Colegiul Național Mihai Eminescu și dezvoltată la Centrul Județean de Excelență Satu Mare, în cadrul Atelierului Transdisciplinar. Jocul răspunde orizontului de așteptare al elevilor pasionați de zbor dar, în egală măsură, susține dezvoltarea personală, odată ce aceștia înțeleg metafora zborului lăuntric. Implicit, este o temă prin excelență pliată pe metodologia Transdisciplinarității.

Lucrarea Test Your Memory este semnată de absolventul eminescian Flaviu Bura (acum, student) și de coordonatorii acesteia prof. Nicoleta Lenuța Șandor și prof. dr. Georgeta Cozma.

Lucrarea vorbește despre un joc interactiv, dezvoltat în cadrul activităților Echipii Multitouchcme, având ca scop, pe de o parte, exercsarea memoriei și, pe de alta, testarea cunoștințelor de cultură generală.

Referitor la impactul conferinței

asupra elevilor participanți, dr. Georgeta Cozma apreciază că „întâlnirea cu mentorii, dialogul ideilor, prietenii create, împărtășirea generoasă a căutărilor într-o schimbare a perspectivei educației sunt câteva dintre marile câștiguri ale elevilor care participă la asemenea evenimente”.

Profesor Iuliana Ciubuc, de la Colegiul Național Militar „Dimitrie Cantemir”, Breaza, participantă la lucrări, a menționat pe pagina evenimentului o impresie care onorează colegiul sătmăren: „Lucrarea elevului Patrik Mihalca, din Satu Mare, „Visul zborului”, prezentată admirabil, ne-a dat aripi, a fost o adevărată încântare din toate punctele de vedere. Felicitări și profesorilor coordonatori, Georgeta Cozma și Nicoleta Cherecheș!”

În semn de prețuire pentru performanțele Echipii Multitouchcme și pentru activitatea longevivă și profesionalistă a proiectului multi-touch, președintele CNIV, conf. dr. Marin Vlăda de la Universitatea din București și comitetul de organizare a CNIV / ICVL au decis ca în anul 2019 conferința să se organizeze la Colegiul Național Mihai Eminescu din Satu Mare, în colaborare cu Universitatea din București, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Inspectoratul Școlar Județean Satu Mare și Centrul Județean de Excelență Satu Mare.

O carte veche de aproape 1.000 de ani, păstrată la Budapesta, răstoarnă teoriile istoricilor. Manuscrisul cuprinde primele documente scrise în această perioadă istorică. A fost scrisă cu caractere dacice, de la dreapta la stânga, și se citește de jos în sus. Vorbește despre despre vlahi și regatul lor.

Codexul Rohonczi, o carte misterioasă care vorbește de istoria dacilor

Manuscrisul, o carte legată în piele, se află în Arhivele Academiei de Științe a Republicii Ungaria

De la daci nu au rămas izvoare scrise. Prea puține se știau despre locuitorii zonei carpato-dunărene, după retragerea romanilor.

O carte veche de aproape 1.000 de ani, păstrată la Budapesta, răstoarnă teoriile istoricilor. Manuscrisul cuprinde primele documente scrise în această perioadă istorică. A fost scrisă cu caractere dacice, de la dreapta la stânga, și se citește de jos în sus. Vorbește despre despre vlahi și regatul lor.

Mulți au încercat să descifreze Codexul Rohonczi, dar n-au putut. Arheologul Viorica Enachiuc a tradus, în premieră, filele misteriosului manuscris. Viorica Enachiuc, membră UNESCO, e absolventă a Facultății de Filologie, secția Română-Istorie, din cadrul Universității "Alexandru Ioan Cuza" din Iași, promoția 1963. Lucrarea de licență și-a luat-o în arheologie.

Codexul Rohonczi (grafii alternative: Codicel și Rohonczi sau Rohonc, în toate combinațiile) este un document controversat al cărui sistem de scriere este inedit și încă nedescifrat în mod convingător. Este numit după orașelul Rohonc unde a fost păstrat mult timp (Rohonc e grafia maghiară vecheș pe germană Rechnitz, pe croată Rohunac), aflat astăzi în provincia Burgenland din estul Austriei.

Dăruită de un grof

În 1982, Viorica Enachiuc a aflat dintr-o revistă publicată în Ungaria de existența în arhivele Academiei Ungare a Codexului Rohonczi. A făcut rost de o copie și timp de 20 de ani, a muncit ca să-i descifreze tainele. Manuscrisul, o carte legată în piele, se află în Arhivele Academiei de Științe a Republicii Ungaria. Groful Batthyany Gusyav a dăruit-o Academiei de Științe a Ungariei, în 1838. Nu se știe prin câte mâini a trecut de-a lungul secolelor.

"Scriere secretă"

După Al Doilea Război Mondial,

Codexul are 448 de pagini, fiecare cu circa 9-14 șiruri. În text sunt intercalate miniaturi cu scene laice și religioase

doctorul Vajda Joysef, preot misionar, îi scria cercetătorului Otto Gyurk, în legătură cu Codexul: "Se găsește în Arhivele Academiei de Științe a Ungariei o carte rară, Codexul Rohonczi. Acest Codex este scris cu o scriere secretă, pe care nimeni n-a reușit s-o descifreze până acum. Și eu am încercat. Literele sunt asemănătoare scrierii grecești. M-am gândit că seamănă și cu literele feniciene, apoi am încercat pe baza vechii scrieri ungurești, dar n-a mers. Toate încercările le-am aruncat în foc".

După ce a studiat Codexul, cercetătorul Otto Gyurk a publicat, în 1970, o parte din observațiile sale într-un articol, în care a încercat să identifice acele semne din manuscris care ar putea semnifica cifre.

Alfabet dacic cu 150 de caractere

Viorica Enachiuc a descoperit că textele Codexului au fost redactate în secolele XI și XII, într-o limbă latină

vulgară (daco-romana), cu caractere moștenite de la daci. "Sunt semne care au aparținut alfabetului dacic, ce cuprindea aproximativ 150 de caractere, cu legăturile respective. Textele din Rohonczi au fost redactate în latina vulgară, dar într-un alfabet dacic, în care dominante sunt străvechile semne utilizate de indo-europeni în epoca bronzului", spune aceasta.

Solii și cântece ale vlahilor

Codexul are 448 de pagini, fiecare cu circa 9-14 șiruri. În text sunt intercalate miniaturi cu scene laice și religioase. E scris cu cerneală violet. Cuprinde o culegere de discursuri, solii, cântece și rugăciuni, care include 86 de miniaturi. Consemnează înființarea statului centralizat blak (vlah), sub conducerea domnitorului Vlad, între anii 1064 și 1101. "Sunt informații despre organizarea administrativă și militară a țării ce se numea Dacia. Avea hotare de la Tisa la Nistru și mare, de la Du-

năre spre nord până la izvoarele Nistrului. Mitropolia blakilor avea sediul la Ticina - cetatea din insula Pacuiul lui Soare", a descoperit Viorica Enachiuc.

"Jurământul tinerilor blaki"

Codexul conține și versurile unui cântec de luptă, numit "Jurământul tinerilor blaki", care a fost tradus în felul următor:
"O viață, tăciunele Șarpelui, puternic veghetor,
Înșelător, să nu primești a te uni
Cu prorocirile Șarpelui, anuale, pentru că lovit Vei fi
Cântecul cetății aud îndelung
Mergeți vioi, jurați pe căciulă, pe puternica căciulă!
Să juri cu maturitate și cu convingere!
Să fii ție putere vie, trăiesc, în luptă să fii!
Alesul jurământ prețuiește șoimul tău,
mergi cu jurământ puternic!"

Mihai S.

Galeria unei echipe din NFL a cauzat un minicutremur

Cutremurele nu sunt singurele care pot produce activitate seismică: și fanii din cadrul meciurilor de fotbal pot produce un mic tremur. În timpul unui meci, o echipă de fotbal american a făcut atât de mult zgomot încât au pro-

vocat activitatea seismică echivalentă cu cea a unui microcutremur.

Supporterii Seattle Seahawks sunt cunoscuți pentru modul în care se manifestă pe stadion. Pe același stadion s-a înregistrat cea mai gălăgioasă galerie ce a doborât un record mondial în 2013 și 2014. Conform Science Alert, după ce coordonatorul Russell Wilson a realizat touchdown-ul câștigător, galeria a început să producă un zgomot uriaș.

Seismometrele din cadrul Universității din Washington au reușit să capteze activitatea de pe stadion. Un microcutremur are de pildă o magnitudine de 2 sau mai puține grade pe scala Richter.

Profesorul John Vidale, din cadrul universității, a confirmat faptul că fanii au fost atât de gălăgioși încât vibrațiile lor au fost asemănătoare cu cele ale unui microcutremur.

Nu este primul caz în care oamenii au provocat activitate seismică. Operațiunile de minerit, forările de la mare adâncime și centralele electrice pot produce fenomene asimilabile unor mici seisme.

Tineretea veșnică este imposibilă

Cercetătorii de la Universitatea din Arizona (UA) au precizat, în cadrul unui nou studiu, că încercările de a opri îmbătrânirea sunt zadarnice. Savanții prezintă o ecuație matematică care exprimă că îmbătrânirea este o „proprietate intrinsecă a ființelor multicelulare”. Noul studiu a avut în vedere ideea conform căreia, din punct de vedere matematic, este imposibilă oprirea îmbătrânirii în organismele multicelulare precum oamenii, relatează Science Daily.

„Îmbătrânirea este inevitabilă. Nu există o cale logică, teoretică și matematică de scăpare”, a precizat Joanna Masel, profesoară de ecologie și biologie la UA.

Înțelegerea curentă a evoluției îmbătrânirii lasă posibilitatea conform căreia degradarea unui organism poate fi oprită numai dacă știința găsește o cale de a face perfectă selecția între organisme. O cale de a realiza acest lucru ar fi de a folosi competiție între celule, pentru a le elimina pe cele slabe asociate cu îmbătrânirea și păstrarea celorlalte. Masel și Paul Nelson au arătat că, chiar dacă selecția naturală ar fi fost perfectă, îmbătrânirea tot apărea, întrucât celulele canceroase ar „trișa” în competiție.

Vasile A.

În piramida lui Keops e suficient loc pentru un avion

Oamenii de știință au anunțat joi că au descoperit după 4.500 de ani, în mijlocul Piramidei lui Keops din Egipt, una dintre cele șapte minuni ale lumii antice, un spațiu enorm de mărimea unui avion de pasageri, descoperire pe care nimeni nu a prevăzut-o, anunță AFP.

Această cavitate este „atât de mare”, este cât „un avion de 200 de locuri în mijlocul piramidei”, a explicat pentru AFP Mehdi Tayoubi, co-director al proiectului ScanPyramids care s-a aflat la originea descoperirii.

De la sfârșitul anului 2015, misiunea care reunește cercetători egipteni, francezi, canadieni și japonezi a cercetat interiorul piramidei folosind tehnologii noninvasive, care permit să vezi în interiorul monumentelor pentru a afla mai multe despre cum au fost construite.

Monumentul funerar, de 139 de metri înălțime și 230 de metri lărgime, se află pe platoul Giza, la marginea orașului Cairo, lângă Sfinx, piramida lui Khafra și Menkaura.

„Există multe teorii despre existența unor eventuale camere secrete în piramidă. Dar niciuna dintre ele nu a

prezis existența a ceva atât de mare”, a spus Tayoubi.

Potrivit studiului publicat joi în revista Nature, „marele vid”, așa cum au ales cercetătorii să-l numească, este lung de cel puțin 30 de metri și 9 metri înălțime, având caracteristici similare cu cele din marea galerie, cea mai mare

sală cunoscută din piramidă. Acest spațiu se află la 40-50 de metri de camera reginei, în mijlocul monumentului.

„Marele vid este complet închis, nimic nu a fost atins de la construcția piramidei. Este o descoperire foarte entuziastă”, a notat Kunihiro Morishima de la Universitatea Nagoya din Japonia, partener al misiunii ScanPyramids.

Faraonii din Egiptul antic au construit acest monument funerar pentru ei, pentru a adăposti sarcofagele cu mumii îmbalsamate și încărcate cu tot ce era necesar pentru viața de după moarte - mâncare, haine și bijuterii. Echipa de cercetători a folosit o tehnică cu particule cosmice, numită „cosmic-ray muon radiography”, care le-a permis să vizualizeze toate golurile cunoscute și necunoscute din piramidă fără să atingă o singură piatră. „Nu putem ști dacă vidul conține artefacte, căci este prea mic pentru a fi detectate cu acest tip de imagini”, a precizat Morishima.

Regina Elisabeta a II-a și Prințul Philip aniversează 70 de ani de căsnicie!

Într-o societate în care divorțurile sunt la oridinea zilei, familia regală britanică reprezintă un exemplu de longevitate. Sunt extrem de puțini cei care se pot lăuda cu o căsnicie longevivă, cuplurile care ajung 50 de ani de conviețuire fiind extrem de rare. Iată însă că suverana Marii Britanii a ajuns la o performanță greu de egalat. În 20 noiembrie, Regina Elisabeta a II-a și Prințul Philip vor sărbători 70 de ani de căsnicie.

Palatul Buckingham a anunțat că acest eveniment va fi sărbătorit într-un cadru restrâns.

Elisabeta și Philip sunt verișori de gradul doi, prin regele Christian al IX-lea al Danemarcei și verișori de gradul trei, prin regina Victoria. Cei doi s-au cunoscut pe vremea când Elisabeta avea doar 13 ani, la nunta unei verișoare comune, Prințesa Marina a Greciei. Pe atunci Philip avea 18 ani și era prințul Greciei și al

Danemarcei.

S-au simpatizat încă de la prima întâlnire, și au corespondat pe toată perioada adolescenței. Cei doi doreau să se căsătorească, dar regele George, tatăl prințesei Elisabeta a fost de acord cu căsătoria doar după ce prințesa împlinea 21 de ani.

Inelul de logodnă este realizat cu diamante din tiara mamei lui Philip

Cei doi îndrăgostiți au primit permisiunea să se căsătorească în luna aprilie a anului 1947. Philip, cunoscut pe atunci ca tânărul locotenent Philip Mountbatten, i-a cerut mâna iubitei sale în timpul unei plimbări prin grădinile de la Balmoral, oferindu-i un superb inel din platină cu un diamant mărginit de alte diamante mai mici. Povestea din spatele inelului de logodnă este una specială. Prințul l-a creat folosind diamante din tiara mamei sale. Înainte de căsătorie, Philip a renunțat la titlul de Prinț al Greciei și Danemarcei și a adoptat titlul de Locotenent

Philip Mountbatten, după numele familiei mamei sale.

La nunta regală, celebrată la Westminster Abbey pe 20 noiembrie 1947, au participat mai mult de 2.000 de invitați. De asemenea, aici s-au strâns și numeroși iubitori ai casei regale.

Contextul social și economic din perioada în care a avut loc nunta, nu a fost printre cele mai fericite. La sfârșitul celui de-al doilea Război Mondial, Regatul unit a cunoscut o perioadă de austeritate și raționalizare a alimentelor. În acest cadru dezolant a avut loc nunta Prințesei Elisabeth și a Prințului Philip. După doi ani de la sfârșitul războiului, evenimentul a reprezentat un motiv de bucurie pentru cetățenii Marii Britanii.

La evenimentele importante, mulțimea obișnuiește să fluture steaguri. Criza de după război a avut influență și asupra acestui obicei. Nu mai erau materiale pentru crearea steagurilor.

În ziua nunții mireasă și-a realizat propriul machiaj

Rochia a fost făcută de către cel mai

important designer britanic al acelor timpuri, Norman Hartnell. Acesta s-a asigurat ca designul rochiei va fi unul inedit și l-a ferit de privirile curioase. Rochia din mătase, de culoarea fildeșului, a fost acoperită cu cristale și cu 10.000 de perle.

Tortul de fructe pregătit pentru avoiment a fost realizat de McVitie's. Realizarea lui a reprezentat o provocare datorită raționalizării alimentelor. Astfel, multe dintre ingredientele au fost importate din diferite țări de pe Glob, făina a fost adusă tocmai din Canada, iar untul din Noua Zeelandă.

Cuplul a primit 10.000 de telegrame cu felicitări și 2.583 de cadouri de nunta. Printre cadourile mirilor se numără extravagantele diamante, dar și cadouri practice precum o mașină de spălat.

Neobișnuit este faptul că în ziua nunții, prințesa și-a realizat propriul machiaj. O întâmplare mai puțin plăcută a fost momentul în care tiara acesteia s-a rupt, iar Elisabeta a fost nevoită să o înlocuiască cu Coroana Jeweller.

După tradiționalul moment în care cuplul regal salută mulțimea de la balcon,

cei doi au mers la Palatul Buckingham. Petrecerea a avut loc aici, la reședința oficială a Reginei și a familiei regale. Acesta este un loc ideal pentru nunți. Palatul are 775 de camere, numeroase săli pentru recepții și bucătari extrem de talentați.

Și-au petrecut noaptea nunții acasă la unchiul lui Philip, Earl Mountbatten, în Broadlands, Hampshire. Restul lunii de miere l-au petrecut în Birkhall, în Statul Balmoral.

Elisabeta (91) a II-a este în prezent cel mai longeviv monarh pe care l-a avut Marea Britanie, conducând cu mână de fier, chiar și la această vârstă înaintată, atât destinele supușilor săi, cât și pe cele ale membrilor numeroasei sale familii.

În luna mai a acestui an, prințul consort, Philip (96) și-a anunțat retragerea, după decenii în care a stat în spatele reginei Elizabeth a II-a și a participat la mii de evenimente pentru propriile sale organizații caritabile din Regatul Unit.

70 de ani mai târziu familia regală reprezintă un simbol al regalității, dar și al vieții de cuplu.

Vera Pop